

Bevægelse i skoledagen 2019

Udarbejdet af Oxford Research for Dansk Skoleidræt og TrygFonden

September 2019

Bevægelse i skoledagen 2019

Populationsundersøgelse 2019

Udarbejdet af Oxford Research for Dansk Skoleidræt og TrykFonden

Refereres: Dansk Skoleidræt, TrykFonden, Bevægelse i Skoledagen
2019, Oxford Research, 2019
Foto: Dansk Skoleidræt

September 2019

Om Oxford Research Knowledge for a better society

Oxford Research er en specialiseret videnvirksomhed med fokus på velfærdsområderne og erhvervs- og regionaludvikling.

Oxford Research gennemfører skræddersyede analyser, implementeringsevalueringer og effektevalueringer for offentlige myndigheder, fonde og organisationer i civilsamfundet. Vi rådgiver også om strategiuudvikling, faciliterer udviklingsprocesser og formidler vores viden på undervisningsforløb og seminarer. Vi kombinerer akademisk fordybelse, strategisk forståelse og god kommunikation – på den måde skaber vi anvendelsesorienteret viden, der kan gøre en forskel.

Oxford Research er grundlagt i 1995 og har selskaber i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Oxford Research er en del af Oxford Gruppen.

Oxford Research A/S
Falkoner Alle 20, 4.
2000 Frederiksberg C
Danmark
(+45) 33 69 13 69
office@oxfordresearch.dk
www.oxfordresearch.dk

Indhold

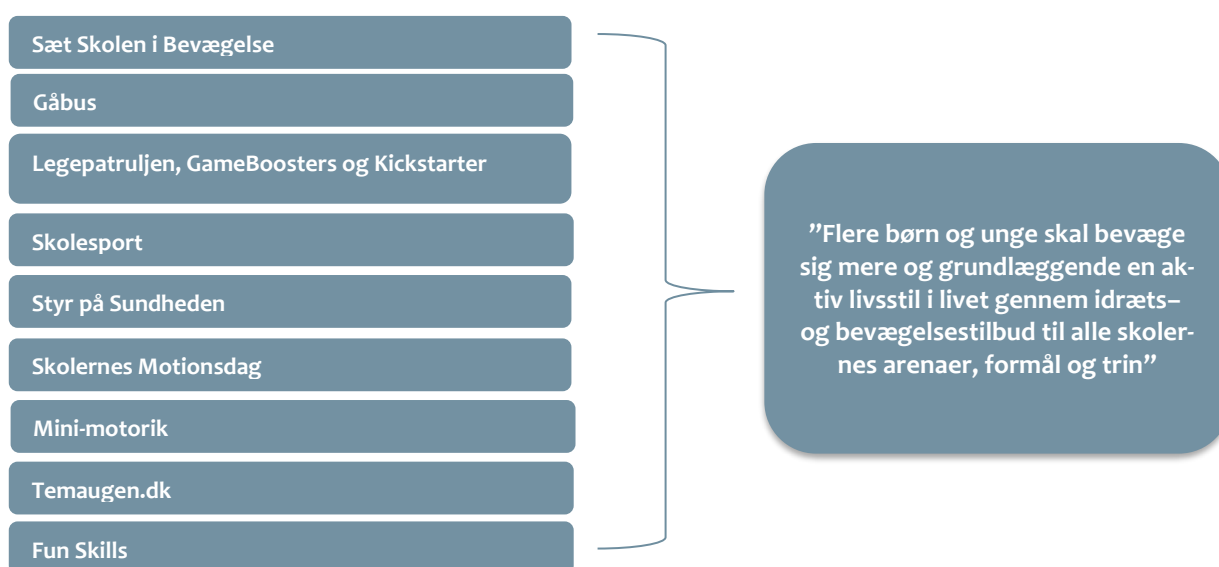
1.	Indledning	1
1.1	Datagrundlag	1
1.2	Resultaternes repræsentativitet	2
1.3	Hvem har svaret?	3
1.4	Indhold og udformning af spørgeskemaet	4
2.	Sammenfatning	5
3.	Kendskab	7
3.1	Kendskab til projekter	7
3.2	Kendskab til Sunde Børn Bevæger Skolen	9
3.2.1	Kendskab til aktørerne bag Sunde Børn Bevæger Skolen	9
4.	Anvendelse af bevægelsesindsatserne	11
4.1	Hvordan er bevægelsesindsatserne udbredt på skolerne?	11
4.1.1	Bevægelsesindsatsernes hyppighed	13
5.	Rammesætning af bevægelsesaktiviteterne	24
5.1	45 minutters daglig bevægelse	24
5.1.1	Forskelle mellem ledere og det pædagogisk personale	25
5.1.2	Regionale forskelle	25
5.2	Skolernes mål med bevægelsesaktiviteterne	26
5.3	Organisering og fremmende faktorer	28
6.	Tillægsspørgsmål	36
6.1	Samarbejdet med Dansk Skoleidræts lokale kreds	36
6.2	Uddybende bemærkninger fra skolerne	37
6.3	Tillægsspørgsmål omkring elevens badeadfærd	38

1. Indledning

Programmet Sunde Børn Bevæger Skolen, som Dansk Skoleidræt og TrygFonden står bag, består af ni forskellige projekter. Projekterne skal give skolerne inspiration til en aktiv skoledag med kvalificerede og varierende bevægelsestilbud – både i og uden for klasseværelset. Lige fra eleverne går hjemmefra om morgenen, til de forlader skolen om eftermiddagen.

Formålet med de ni forskellige projekter er at få flere børn og unge til at bevæge sig mere og herigennem grundlægge livslang sundhed, læring og trivsel. Dette fremmes ved hjælp af en tidligt grundlagt aktiv livsstil. Nogle af programmets projekter har eksisteret længe før programmets opstart, mens andre projekter er i opstartsfasen eller har eksisteret i kortere tid. De ni forskellige projekter og det ønskede slutmål er opstillet i figur 1.1.

Figur 1.1. Ni forskellige projekter i Sunde Børn Bevæger Skolen

Oxford Research har i perioden 2016-2019 gennemført en programevaluering af Sunde Børn Bevæger Skolen. Som en del af denne programevaluering indgår en årlig populationsundersøgelse. Formålet med populationsundersøgelsen er at skabe et løbende indblik i skolernes indsats for en aktiv skoledag over tid for dermed at virke som indikator for programmets påvirkning på skolernes bevægelseskultur. I 2016 blev første undersøgelse gennemført – en baselinemåling – af skolernes bevægelseskultur og kendskab til programmet. Samme spørgeskemaundersøgelse blev foretaget i 2017 og 2018, og dermed er nærværende undersøgelse fra 2019, den sidste måling i evalueringsperioden. Ikke alle de ni projekter har været en del af Sunde Børn Bevæger Skolen fra 2016. De to projekter Mini-Motorik og temaugen.dk indgik for første gang i denne undersøgelse i 2018, mens projektet Fun Skills indgår for første gang i år.

1.1 DATAGRUNDLAG

Undersøgelsen er foretaget som en webbaseret spørgeskemaundersøgelse i perioden fra den 12. juni til den 10. juli 2019. Spørgeskemaundersøgelsen blev udsendt til en population på 1957 skoler, bestående af alle folkeskoler, friskoler og private skoler samt specialskoler for børn. Målgruppens kontaktoplysninger stammer fra Undervisningsministeriets institutionsregister.

De inviterede skoler (1957) er svarende til totalpopulationen. For at øge undersøgelsens besvarelser, er der i perioden løbende udsendt påmindelser til de skoler, som ikke har svaret på spørgeskemaet eller har gennemført ufuldstændige besvarelser. I dette års undersøgelse har 420 skoler deltaget i undersøgelsen. Nogle af skolerne har dog ikke besvaret alle spørgsmålene i spørgeskemaet, hvorfor der vil være variation i antallet af besvarelser for de enkelte spørgsmål, der er præsenteret i rapporten. Antal besvarelser (*n*) er rapporteret for de enkelte spørgsmål.

Undersøgelsen er således baseret på et datasæt bestående af 420 respondenter fra forskellige skoler, svarende til 21,5 pct. af totalpopulationen. Datagrundlaget for undersøgelsen har dermed en forholdsvis lille usikkerhed på +/- 4,24 pct., hvis stikprøven udbredes til totalpopulationen. I nedenstående tabel 1.2 ses svarstatus fra 2019 fordelt på de tre typer af skoler.

Undersøgelsens resultater er desuden baseret på en statistisk test, der har gjort det muligt at vurdere, om de fundne sammenhænge og forskelle er rigtige eller blot et udtryk for statistiske tilfældigheder. Til det er der anvendt chi-2 test, der tester sammenhængen mellem to eller flere variabler. I denne undersøgelse er der sat en grænse for statistisk signifikans ved $p < 0,05$, hvilket indebærer, at der maksimalt må være op til 5 pct. usikkerhed for, at de fundne sammenhænge beror på statistiske tilfældigheder. Hvis p-værdien er større end 5 pct., betragtes sammenhængene ikke som signifikante.

Tabel 1.2 Svarstatus på spørgeskemaundersøgelsen, 2019

Institutionstype	Totalpopulationen	Besvarelser	Svarprocent
Folkeskoler	1271	280	22%
Friskoler og private skoler	546	116	21%
Specialskoler for børn	140	24	17%
I alt	1957	420	21%

I sammenligning med spørgeskemaundersøgelsen i hhv. 2018 og 2017, er svarprocenten i dette års undersøgelse en smule lavere. I 2018 besvarede 480 skoler undersøgelsen, svarende til 24 pct. af totalpopulationen, mens hele 508 skoler, svarende til 28 pct. af totalpopulationen, besvarede undersøgelsen i 2017. Nærværende undersøgelse bygger dog stadig på en højere svarprocent end undersøgelsen fra 2016, og datagrundlaget fra i år vurderes som solidt og repræsentativt jf. afsnit 1.2 nedenfor.

1.2 RESULTATERNES REPRÆSENTATIVITET

For at sikre undersøgelsens repræsentativitet har Oxford Research lavet en analyse af repræsentativiteten blandt respondenterne ift. institutionstype og geografisk placering (region). Analysens resultater ses i tabel 1.3 nedenfor. Som det fremgår af tabellen, afviger fordelingen i undersøgelsens stikprøve kun marginalt fra fordelingen i populationen, og undersøgelsens stikprøve må derfor betragtes som repræsentativ.

Tabel 1.3 Stikprøvens fordeling

	Fordeling i undersøgelsen	Fordeling i populationen	Stikprøvens afvigelse fra totalpopulationen
Institutionstype			
Folkeskoler	66,7%	64,9%	+1,7
Friskoler og private grundskoler	27,6%	27,9%	-0,3
Specialskoler for børn	5,7%	7,2%	-1,4
Regioner			

Region Hovedstaden	21,4%	22,7%	-1,3
Region Midtjylland	22,1%	23,9%	-1,7
Region Nordjylland	11,9%	12,3%	-0,4
Region Sjælland	16,9%	17,3%	-0,4
Region Syddanmark	27,6%	23,8%	+3,8

Som det fremgår af analysen, er antallet af folkeskoler overrepræsenteret i stikprøven i sammenligning med andelen af folkeskoler i totalpopulationen (+1,7%). Folkeskolerne udgør dog undersøgelsens centrale respondenttype, og det er en lille oversampling. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt at vægte datasættet. Herudover er der en oversampling i antallet af skoler placeret i Region Syddanmark (+ 3,8%). Oxford Research vurderer heller ikke her, at en vægtning af resultaterne vil være gavnlige for undersøgelsen, idet en eventuel vægtning af datasættet baseret på den forholdsvis lille afvigelse ikke giver et anderledes resultat i undersøgelsen.

Selvom dette års undersøgelse som nævnt bygger på et forholdsvis mindre datagrundlag i sammenligning med undersøgelsen fra 2018 er afvigelserne fra totalpopulationen mindre i 2019-undersøgelsen. Det betyder, at fordelingen af institutionstyper og deres geografiske placering i stikprøven fra 2019 er tættere på fordelingen i totalpopulationen, i sammenligning med fordelingen i stikprøven fra 2018, hvilket styrker datagrundlagets repræsentativitet.

1.3 HVEM HAR SVARET?

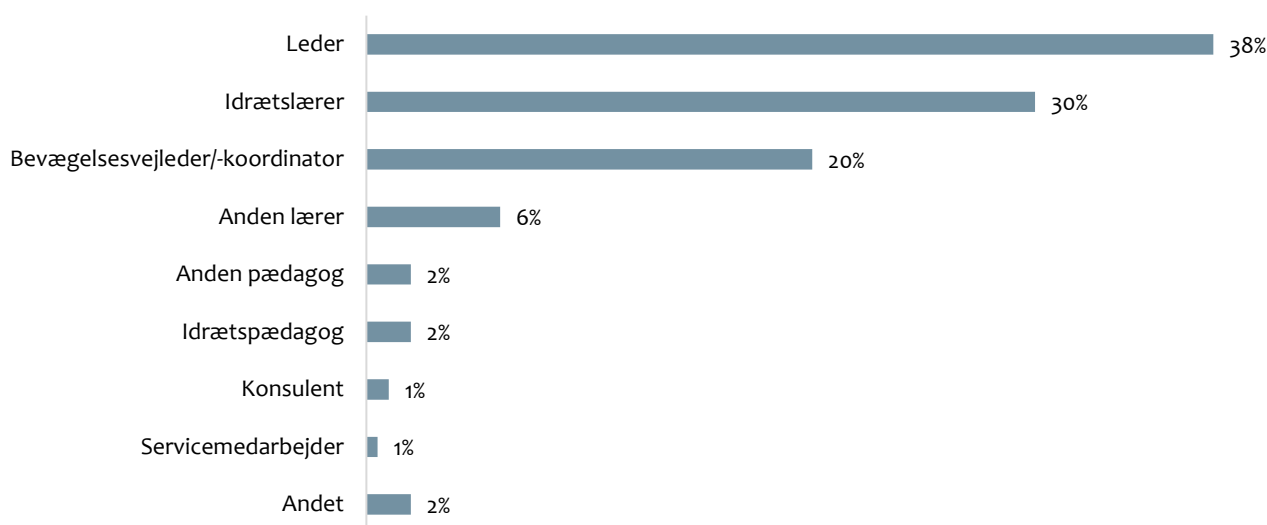
En generel udfordring for denne undersøgelse er at indhente besvarelser fra den rette person på skolen, der har et tilstrækkeligt kendskab og overblik over skolens bevægelsesaktiviteter. I skolernes invitation til undersøgelsen er følgende beskrivelser derfor nøje valgt:

”Hvem skal svare?

Spørgeskemaet besvares af den person på skolen, der varetager og koordinerer skolens bevægelsesaktiviteter. Det kan være en skoleleder, lærer, bevægelsesvejleder, tovholder, udviklingskonsulent mv. Spørgeskemaet skal kun besvares af én person på hver skole, og vi håber, at du vil videresende undersøgelsen til denne person.”

I dette års undersøgelse, har skolerne vurderet, at hhv. ledere (38 pct.), idrætslærere (30 pct.) og bevægelsesvejledere/-koordinatorer (20 pct.) er de personer på skolen, som primært varetager og koordinerer skolens bevægelsesaktiviteter. Fordelingen af disse persontyper ses i figur 1. 4 nedenfor.

Figur 1.4 Hvad er din rolle på skolen?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=420)

1.4 INDHOLD OG UDFORMNING AF SPØRGESKEMAET

Spørgeskemaet har i sin første del fokus på en bred dækning af skolernes bevægelseskultur, dens tilstedeværelse, form, udfordringer – og i sidste del fokus på kendskabet til Sunde Børn Bevæger Skolen. Spørgeskemaets indhold og udformning er udviklet i tæt dialog med Dansk Skoleidræt, så spørgeskemaet forekommer så præcist som overhovedet muligt i ordlyd og termer i forhold til at tale ind i skolernes hverdag.

En central del af spørgeskemaet handler om at afdække, hvordan og hvornår skolen arbejder med bevægelsesaktiviteter i løbet af en hel skoledag. For at give respondenterne en tydelig forståelse af spørgsmålet, er der indsat et armbåndsur, der viser forskellige bevægelsesaktiviteter i løbet af en hel skoledag.

Erfaringer fra de forrige år har givet anledning til at justere enkelte spørgsmål i spørgeskemaet i 2019 og tilføje andre relevante spørgsmål og svarmuligheder. I de tilfælde, hvor spørgsmålet er ændret, kan vi ikke sammenligne direkte med målingen de forrige år. Når spørgsmålet og/eller svarmulighederne er justeret, vil dette blive beskrevet undervejs i rapporten.

2. Sammenfatning

Øget kendskab

Undersøgelsen viser, at kendskabet til det samlede program Sunde Børn Bevæger Skolen er øget i 2019, ligesom det er øget de forrige år. Fra 2018 til 2019 er kendskabet steget med 11 procentpoint, hvilket betyder, at halvdelen af skolerne har hørt om SBBS. Kendskabet til de forskellige bevægelsesprojekter, både inden for SBBS og andre projekter, ligger stabilt fra 2016 og frem til i dag. Kendskabet er fortsat størst til Skolernes Motionsdag (94 pct.), Legepatruljen (86 pct.) og Sæt Skolen i Bevægelse (79 pct.).

Bevægelse foregår fortsat oftest i de boglige fag og i frikvartererne

I 2019 viser undersøgelsen, at størstedelen af skolerne har en struktureret og bevidst indsats for bevægelse i de boglige fag (75 pct.) samt i frikvartererne (70 pct.), hvoraf mere end to tredjedele af skolerne vurderer, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen for alle klassetrin på skolen. I 2019 viser undersøgelsen desuden, at der er en signifikant stigning i andelen af skoler, der vurderer, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen, mens den signifikante stigning i andelen af skoler, der vurderer at bevægelse indgår som aktive pauser og i frikvartererne fortsat er gældende i 2019. Fra årene 2016/2017 til årene 2018/2019 er der sket en stigning på omkring 10 procentpoint med undtagelse af udskolings elever. Dette tyder på en kulturændring ude på skolerne i forhold til at integrere bevægelse som en struktureret og bevidst indsats i pauserne og i frikvartererne i løbet af en skoledag.

Færre bevægelsesindsatser for udskolings elever

En gennemgående tendens i undersøgelsen er, at hyppigheden (i hvilket omfang skolen arbejder med bevægelsesindsatserne) er mindre for udskolings elever sammenlignet med elever i indskoling og mellemtrin. Eksempelvis viser undersøgelsen i 2019, at 44 pct. af skolerne arbejder med bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning hver dag for indskolings elever, mens otte pct. af skolerne arbejder med bevægelse hver dag for udskolings elever. Forskellen skal dog ses i lyset af, at en stor andel af skolerne svarer 'ved ikke' for indskoling, hvilket udjævner forskellen en smule.

Stigende fokus på at fremme motivation og trivsel og et fortsat lille fokus på lovgivningen

Undersøgelsen viser, at lovgivningen omkring de 45 min. daglig bevægelse fortsat er et relativt ubetydelig rationale, som ligger bag skolernes arbejde med bevægelse. Fra årene 2016/2017 til årene 2018/2019 er lovgivning (de 45 min. bevægelse), som mål med at arbejde med bevægelse, faldet med syv procentpoint blandt folkeskolerne. Skolens primære mål handler derimod om at fremme motivation og trivsel (79 pct. i 2019), hvilket er en lille stigning fra de forrige år.

Folkeskoler vurderer i mindre grad, at de lever op til kravet om 45 minutters daglig bevægelse

Undersøgelsen viser et signifikant fald i andelen af folkeskoler, der vurderer, at de lever op til folkeskole-reformens krav om 45 minutters daglig bevægelse. Dermed vurderer 58 pct. af de adspurgte folkeskoler, at de opfylder kravet. På tværs af regionerne ses endvidere et signifikant fald i procentpoint i hhv. Region Nordjylland og Region Sjælland i andelen af folkeskoler, der vurderer, at de lever op til kravet om 45 min. daglig bevægelse. Særligt når tallene sammenlignes på tværs af regioner skal man dog være opmærksom på den øgede statistiske usikkerhed i undersøgelsen i 2019, da antallet af besvarelser fra folkeskoler er væsentlig lavere i 2019 end de øvrige år. Andelen af folkeskoler der vurderer, at de opfylder kravet, er fortsat højest i Region Syddanmark (70 pct.) efterfulgt af Region Midtjylland (64 pct.), mens Region Nordjylland, Region Sjælland og Region Hovedstaden er hhv. på 59 pct., 49 pct. og 42 pct.

Enkelte medarbejdere og ildsjæle løfter fortsat opgaven med at rammesætte bevægelse på skolen

Samlet set viser undersøgelsen, at bevægelse på de fleste skoler er relativt ustruktureret, forstået på den måde, at ansvaret i overvejende grad er placeret hos den enkelte medarbejder (79 pct.) og i de enkelte teams (56 pct.). Lidt under en tredjedel af skolerne vurderer, at ledelsen indtænker bevægelse (ud over

idrætsfaget) i skemaplanlægningen. Dertil viser undersøgelsen, at betydningen af ildsjæle blandt medarbejderne i forhold til at igangsætte og sikre bevægelse i skoledagen fortsat er den vigtigste faktor (65 pct.).

Kommunernes rolle er blevet mere tydelig for skolerne om end fortsat uklar for mange

Undersøgelsen i 2018 viste, at knap halvdelen af skolerne ikke vidste, hvilken rolle kommunen spiller for skolens arbejde med bevægelse. Tallene fra 2019 peger på, at kommunens rolle er blevet lidt mere tydelig for skolerne om end der fortsat er 35 pct. af skolerne, som svarer, at de ikke ved, hvilken rolle kommunen spiller.

Ønske om at inddrage eleverne til at igangsætte bevægelse i skolen

Flere af de uddybende bemærkninger i dette års spørgeskemaundersøgelse handler om at få inddraget eleverne til at igangsætte og inspirere andre elever til at bevæge sig mere i løbet af skoledagen. En enkelt respondent foreslår i den forbindelse, at oprette bevægelsesambassadører blandt en gruppe af elever som har til opgave at lave bevægelsesaktiviteter for andre elever på skolen.

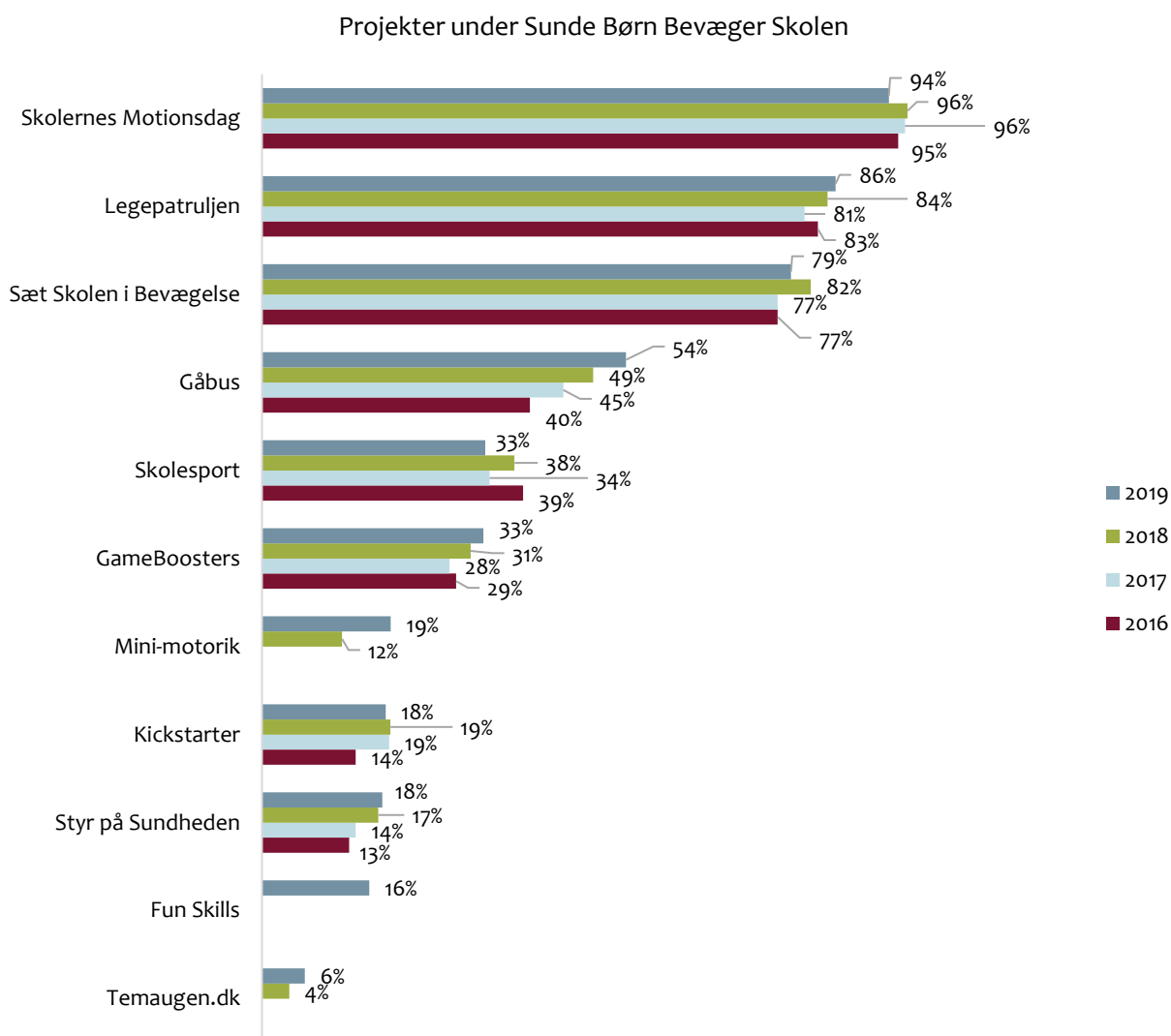
3. Kendskab

Skolernes kendskab til programmet Sunde Børn Bevæger Skolen samt øvrige bevægelsesorienterede projekter afdækkes i dette afsnit. Formålet er at undersøge, hvilke projekter skolerne kender, samt udviklingen i skolernes kendskab til projekterne i perioden fra 2016 til 2019.

3.1 KENSKAB TIL PROJEKTER

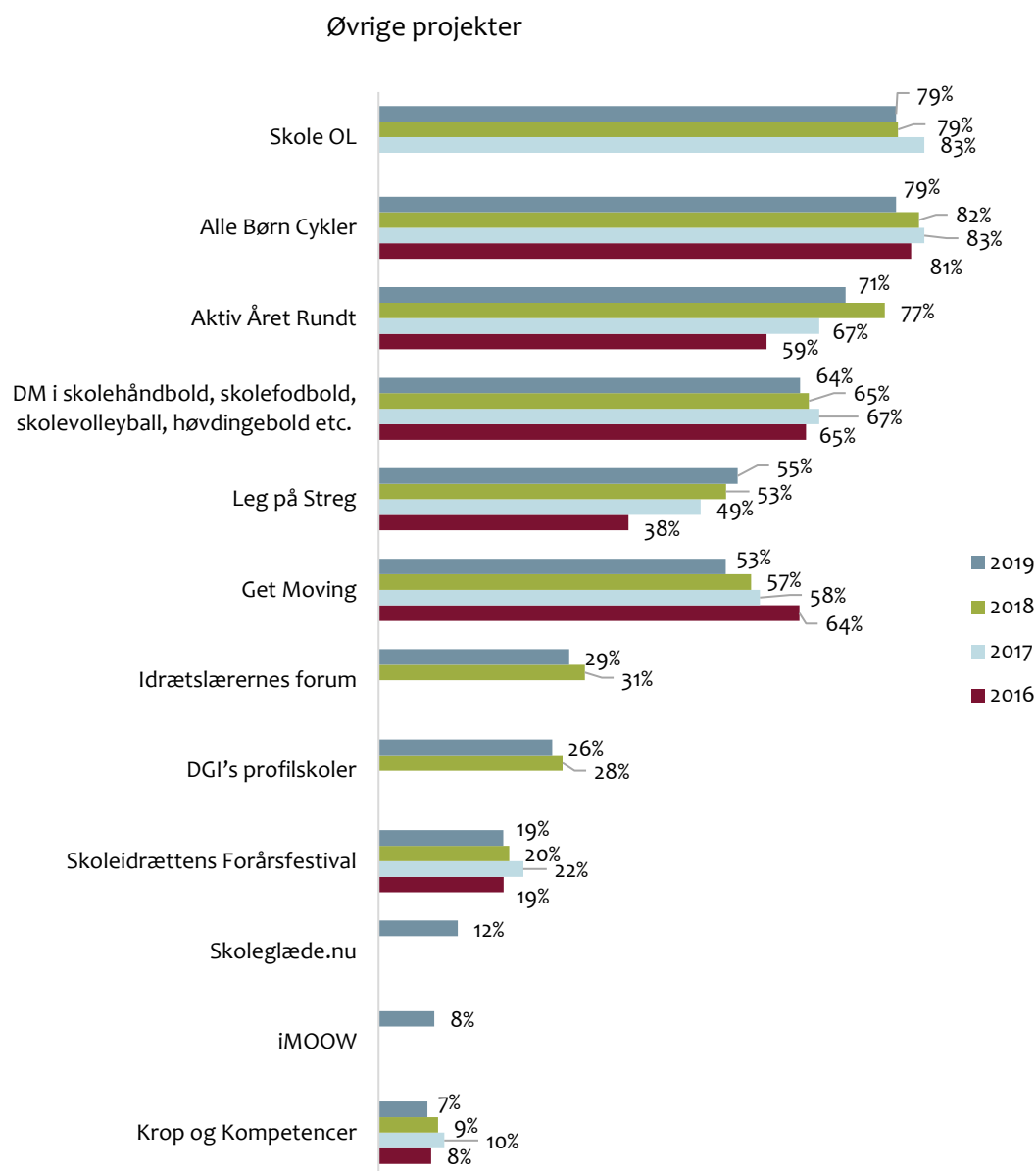
I dette års undersøgelse er kendskabet til i alt 23 projekter afdækket (de tre projekter for aktive frikvarterer ”Legepatruljen”, ”Gameboosters” og ”Kickstarter”, er her målt hvert for sig). 11 af disse projekter indgår som en del af programmet Sunde Børn Bevæger Skolen - disse projekter ses i figur 3.1 nedenfor, mens de øvrige 12 projekter ses i figur 3.2 (på næste side). I sammenligning med de tidligere år, afdækker nærværende undersøgelsen tre nye projekter, som derfor ikke kan sammenlignes med de tidligere år.

Figur 3.1. Har du hørt om et eller flere af følgende projekter, som understøtter skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse? (Marker dem du kender)

Kilde: Oxford Research 2019, (n= 420), 2018 (n=443), 2017 (n=443) og 2016 (n=344). Svarkategorien ”Fun Skills” er tilføjet i 2019, mens svarkategorierne ”Mini-motorik” og ”Temaugen.dk” er tilføjet til spørgeskemaet 2018.

Figur 3.2 Har du hørt om et eller flere af følgende projekter, som understøtter skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse? (Marker dem, du kender)

Kilde: Oxford Research 2019, (n=420), 2018 (n=443), 2017 (n=443) og 2016 (n=344). Svarkategoriene "Skoleglæde.nu" og "iMOOW" er tilføjet i 2019, mens kategorierne "Idrætslærernes forum" og "DGI's profilskoler" er tilføjet til spørgeskemaet 2018 og "Skole-OL" er tilføjet i spørgeskemaet i 2017.

I sammenhold med de tidligere populationsundersøgelser har skolerne størst kendskab til projektet Skolernes Motionsdag (94 pct.), jf. figur 3.1. Derudover ses en høj grad af kendskab til projekterne Legepatruljen (86 pct.) og Sæt Skolen i Bevægelse (79 pct.). Kendskabet til disse tre projekter har ligget forholdsvis stabilt fra 2016 og frem til i dag. Mens lige over 50 pct. af skolerne kender til projektet Gåbus (54 pct.), ligger kendskabet til resten af projekterne under Sunde Børn Bevæger Skolen en del lavere med hhv. Skolesport (33 pct.), GameBoosters (33 pct.), Mini-motorik (19 pct.), Kickstarter (18 pct.), Styr på Sundheden (18 pct.), Funs Skills (16 pct.) og temaugen.dk (6 pct.).

Som det ses i figur 3.2, er kendskabet størst til projekterne Skole OL (79 pct.), Alle Børn Cykler (79 pct. i 2019) og Aktiv Året Rundt (71 pct.) under de øvrige projekter uden for Sunde Børn Bevæger Skolen. Derudover har hhv. 12 og otte procent af skolerne kendskab til de to nye projekter Skoleglæde.nu og iMOOW.

3.2 KENDSKAB TIL SUNDE BØRN BEVÆGER SKOLEN

Sunde Børn Bevæger Skolen er et program mellem Dansk Skoleidræt og TrygFonden, som blev etableret i januar 2015.

Jf. figur 3.3. svarede hele 50 pct. af de adspurgte skoler i 2019, at de kender til programmet Sunde Børn Bevæger Skolen. Hertil svarede 42 pct. at de ikke har hørt om programmet, mens otte pct. svarede 'ved ikke'.

I sammenligning med de tidligere populationsundersøgelser, er kendskabet til programmet steget markant i år. Mens hhv. 35 pct. og 34 pct. af skolerne angav, at de havde hørt om Sunde Børn Bevæger Skolen i årene 2016-2017, svarede 39 pct. af skolerne det i 2018. Kendskabet til Sunde Børn Bevæger Skolen er dermed steget med 11 procentpoint fra sidste måling i 2018, og stigningen er således signifikant.

Der er ingen signifikant forskel mellem graden af kendskab til programmet på tværs af de forskellige institutionstyper eller regioner.

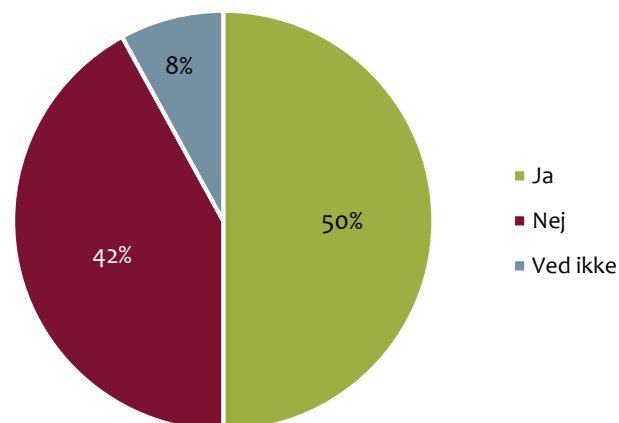
3.2.1 Kendskab til aktørerne bag Sunde Børn Bevæger Skolen

Da kendskabet til programmet Sunde Børn Bevæger Skolen er steget markant i årets undersøgelse, er det interessant at se, om kendskabet til aktørerne bag programmet ligeledes er steget. Blandt de 196 skoler, som svarer, at de har hørt om programmet, kender hhv. 83 pct. til Dansk Skoleidræt og 68 pct. til TrygFonden, jf. figur 3.4. I sammenligning med de tidligere år, ligger kendskabet til Dansk Skoleidræt på et forholdsvist stabilt niveau, mens kendskabet til TrygFonden er faldet en smule fra 76 pct. i 2017, til 74 pct. i 2018 og 68 pct. i år. Dermed kender langt størstedelen af de adspurgte skoler til de to aktører bag programmet, men det bør dog bemærkes, at Dansk Skoleidræt og TrygFonden står som afsender i spørgeskemaundersøgelsens udsendelsesmail i alle fire år, hvilket kan have påvirket resultatet, samtidig med at de samme personer fra skolerne kan have svaret på spørgeskemaet.

Som det fremgår af figur 3.4, er der i årets undersøgelse tilføjet to nye svarmuligheder, hhv. Bevæg dig for livet og Kroppen i skolen. Kroppen i skolen var et tidligere samarbejde mellem DGI, DIF og Dansk Skoleidræt, der i dag kan findes under samarbejdet Bevæg dig for livet. Disse to nye svarmuligheder har i 2019 opnået flest svar næstefter Dansk Skoleidræt, TrygFonden og kategorien 'Ved ikke'.

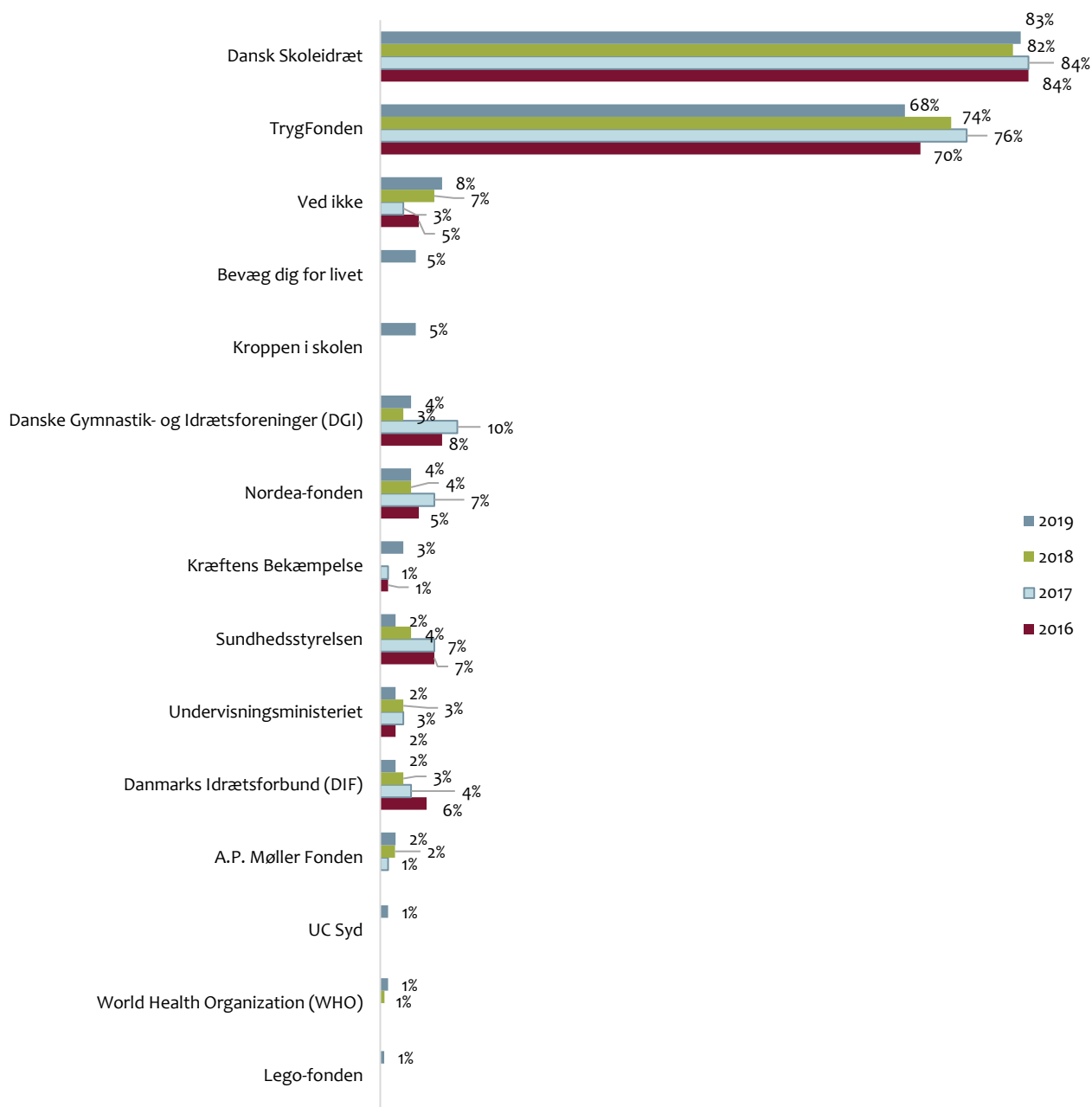
Herudover ligger andelen af skoler i 2016 og 2017, der har peget på de øvrige aktører (DGI, Nordeafonden mfl.) en smule højere i sammenligning med 2018 og 2019. Det skal her nævnes, at respondenterne i 2018 og 2019 fik stillet spørgsmålet om kendskab til aktørerne bag programmet som et lukket spørgsmål med svarkategorier. I 2016 og 2017 blev respondenterne indledningsvist åbent spurgt indtil, om de kunne skrive de to aktører bag programmet, hvorefter de fik svarkategorierne. Dette kan muligvis have medført en større usikkerhed og dermed et større antal besvarelser på andre aktører.

Figur 3.3 Har du hørt om programmet "Sunde Børn Bevæger Skolen", som understøtter skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=392)

Figur 3.4 Hvilke to af de nedenstående organisationer/virksomheder, mener du, står bag ”Sunde Børn Bevæger Skolen”? (Marker to svarmuligheder)

Kilde: Oxford Research 2019, (n=196), 2018 (n=171), 2017 (n=149) og 2016 (n=122)

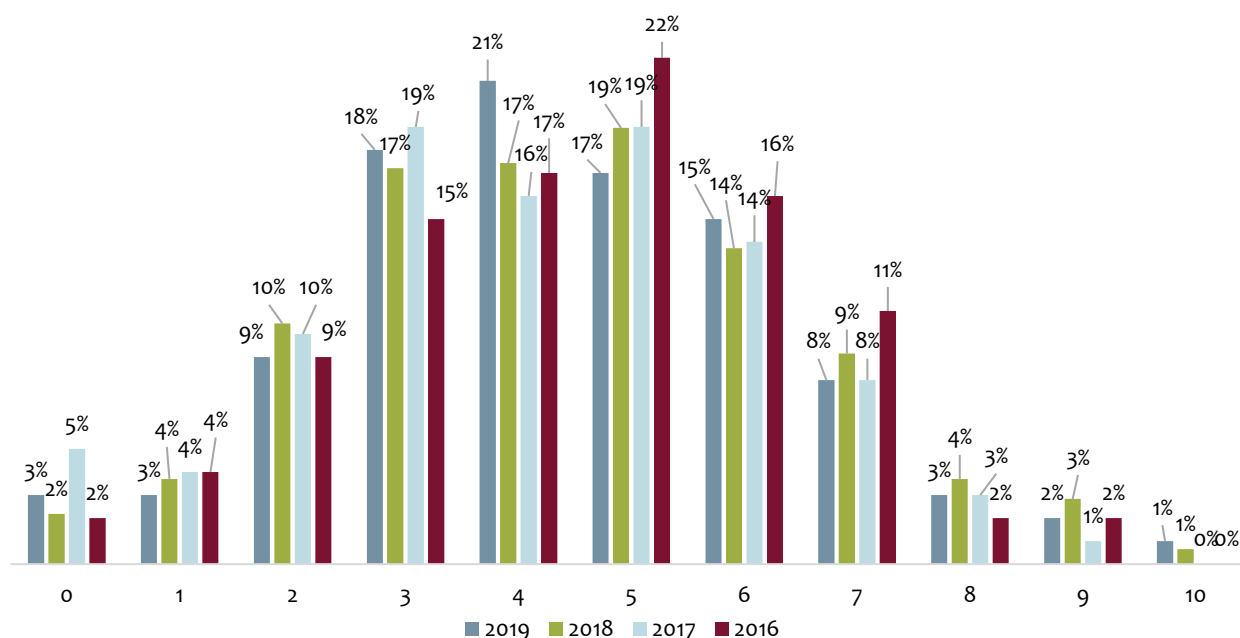
4. Anvendelse af bevægelsesindsatserne

I dette kapitel belyses skolernes bevægelseskultur ved at undersøge, hvordan og i hvilket omfang bevægelse indgår i skoledagen. I dette års undersøgelse sammenlignes årene fra 2016-2019, og vi kan således få et indblik i, hvorvidt der er sket en udvikling i skolernes bevægelseskultur.

4.1 HVORDAN ER BEVÆGELSESDINDSATSERNE UDBREDT PÅ SKOLERNE?

Skolerne er i spørgeskemaet blevet spurgt om inden for hvilke dele af skoledagen, de har en struktureret og bevidst indsats for bevægelse. Her er der tale om strukturerede og bevidste bevægelsesindsatser, som er blevet overvejet og ikke er tilfældigt afholdt. Der er i alt defineret 10 forskellige indsatser i løbet af en skoledag. Som det fremgår af figur 4.1, har flest skoler i 2019 mellem tre til seks forskellige bevægelsesindsatser.

Figur 4.1 Oversigt over fordeling af bevægelsesindsatser blandt skolerne (2019-2016)

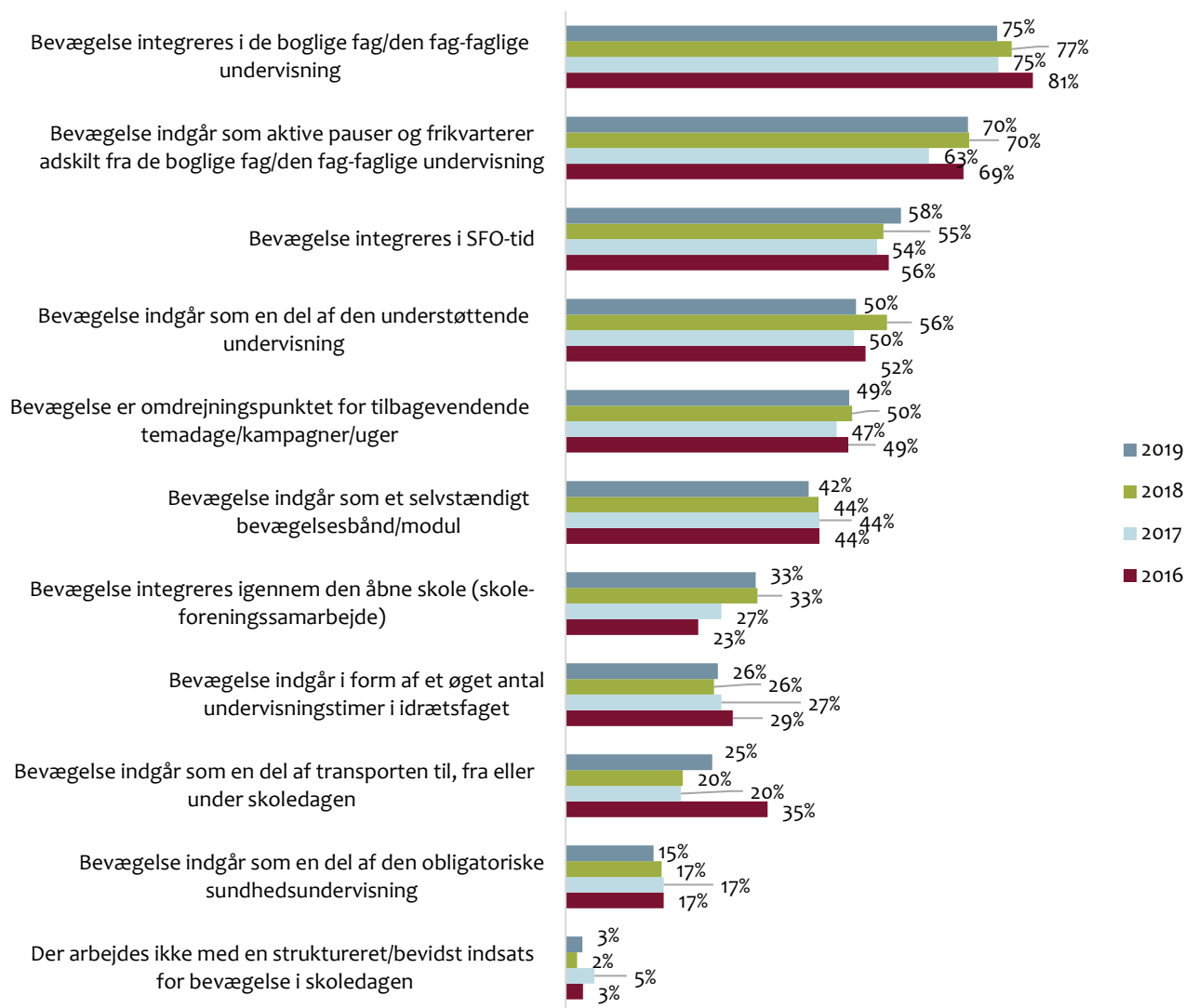
Kilde: Oxford Research 2019, (n=413), 2018 (n=480), 2017 (n=508) og 2016 (n=365).

Som det ses i figur 4.1, er der sammenlignet med 2016¹, 2017 og 2018 ikke sket en markant forandring over tid i antallet af bevægelsesindsatser, som skolerne angiver at have i løbet af en skoledag. Både i den høje ende af skalaen (7-10 indsatser) og i den lave ende (0-3 indsatser) svinger procenterne op og ned mellem de fire år, og undersøgelsen viser derfor ikke en klar tendens.

¹ I 2016 lød spørgsmålsformuleringen ”Hvordan arbejder din skole med at integrere bevægelse i skoledagen?”, hvor den i 2017, 2018 og 2019 var ændret til ”Inden for hvilke dele af skoledagen har I en struktureret og bevidst indsats for bevægelse?”.

Figur 4.2 nedenfor viser, hvornår skolerne i løbet af skoledagen typisk har en struktureret og bevidst indsats for bevægelse. Resultaterne viser samlet set, at de deltagende skoler har en forholdsvis aktiv bevægelseskultur, og at bevægelseskulturen særligt foregår i undervisningen, enten den boglige eller fag-faglige undervisning eller i pauserne og frikvarterne.

Figur 4.2 Inden for hvilke dele af skoledagen har I en struktureret og bevidst indsats for bevægelse? (Angiv gerne flere svar)

Kilde: Oxford Research 2019, (n=413), 2018 (n=463), 2017 (n=479) og 2016 (n=383)

I 2019 svarer 75 pct. af skolerne, at bevægelse integreres i de boglige fag og den fag-faglige undervisning, mens 70 pct. peger på, at bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarterer. Herudover angiver 58 pct. af skolerne, at bevægelse integreres i SFO-tid, halvdelen af skolerne peger på bevægelse i den understøttende undervisning (50 pct.), mens lige under halvdelen angiver, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner (49 pct.). Hertil svarer 42 pct. af skolerne, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/-modul, og en tredjedel svarer, at bevægelse integreres igennem den åbne skole (skoleforenings samarbejde) (33 pct.). Omkring en fjerdedel af de adspurgte skoler svarer, at bevægelse indgår i form af øget antal undervisningstimer i idræt (26 pct.) og, at bevægelse indgår som del af

transporten til, fra eller under skoledagen (25 pct.). Endeligt angiver 15 pct., at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning.

Resultaterne fra 2016-2019 ligger tæt med få statistiske signifikante forskelle i fordelingen af svarene. Faktisk er den eneste signifikante forskel mellem 2018 og 2019 en stigning i andelen af skoler, som svarer, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen (steget med 5 procentpoint). Andelen af skoler som pegede på, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen lå dog helt oppe på 35 pct. tilbage i 2016, hvilket skal ses i lyset af, at spørgsmålet blev ændret fra 2016 til 2017-2019².

4.1.1 Bevægelsesindsatsernes hyppighed

For at få en bedre forståelse for de enkelte bevægelsesindsatser er skolerne efterfølgende blevet spurgt ind til, hvilket omfang og for hvilket skoletrin skolen arbejder med bevægelsesindsatserne. Det er dermed kun skoler, som har bevægelsesindsatsen, der har fået spørgsmålene og antallet af besvarelser (*n*) varierer derfor. For at undersøge om der er sket en ændring over tid, er bevægelsesindsatsernes hyppighed for 2019 sammenholdt med 2016, 2017 og 2018.

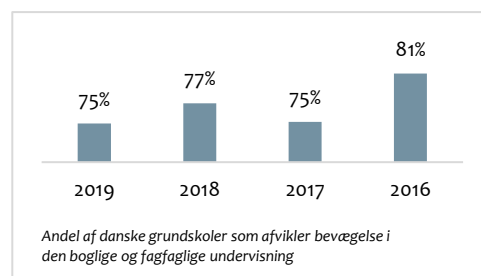
I de følgende afsnit gennemgås de 10 forskellige bevægelsesindsatser individuelt. Indledningsvist gennemgås de hyppigst forekommende bevægelsesindsatser, herunder bevægelse integreret i de boglige fag og den fag-faglige undervisning, samt som aktive pauser og frikvarterer, hvorefter de mindre hyppige bevægelsesindsatser gennemgås. Overordnet viser undersøgelsen, at ca. 60 pct. af skolerne vurderer, at de hyppigst forekommende bevægelsesindsatser indgår i skoledagen minimum 1-2 gange ugentligt for alle klassetrin. Herudover viser resultaterne, at langt de fleste af bevægelsesindsatserne hyppigst forekommer for indskolingseleverne, efterfuldt af mellemtrinnet og udskoling.

² 2016 lød spørgsmålet: ”Hvordan arbejder din skole med at integrere bevægelse i skoledagen?”

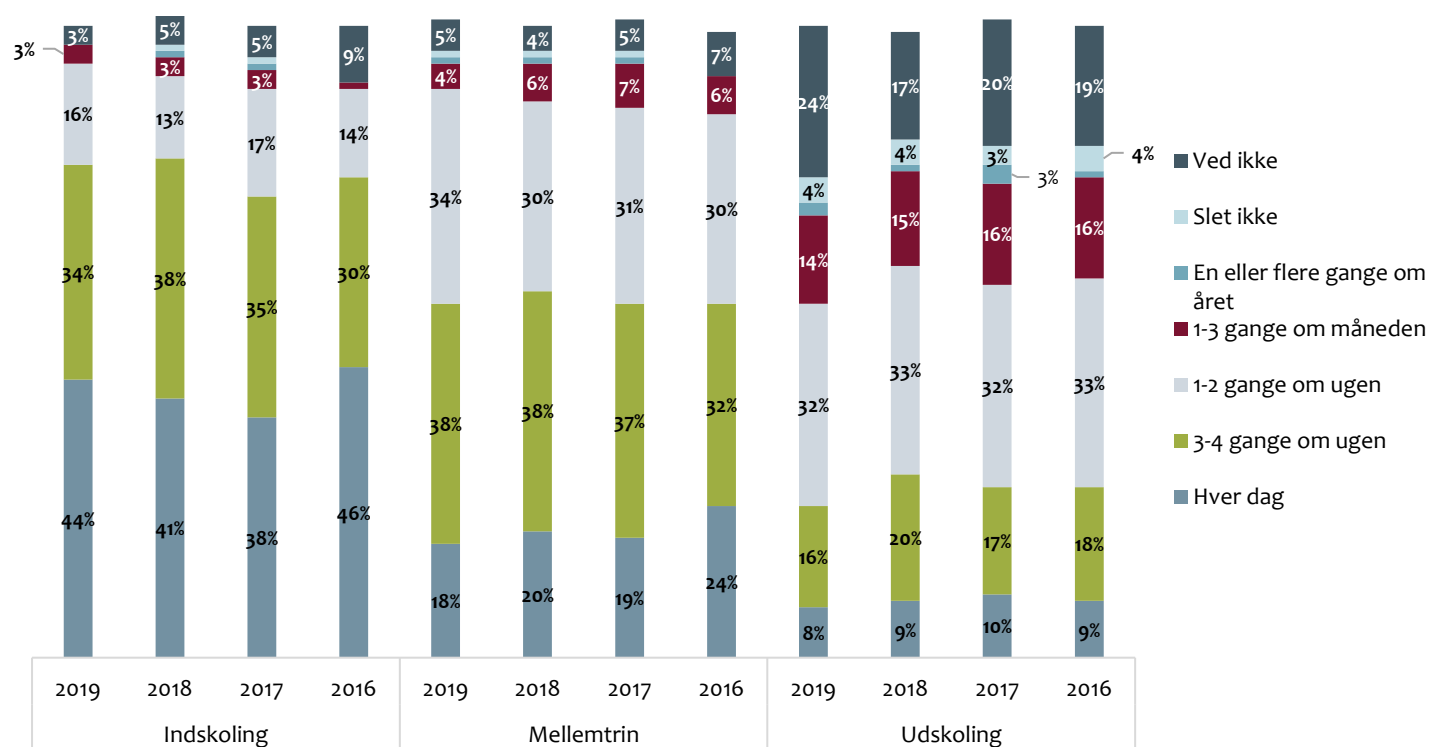
I de boglige fag og den fag-faglige undervisning

Flest af de adspurgte skoler (75 pct. i 2019) angiver, at bevægelse integreres i de boglige fag og den fag-faglige undervisning, jf. boksen til højre.

Det er disse skoler som har en indsats på området, der har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse integreres på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.3.

Figur 4.3 Du har svaret, at bevægelse integreres i de boglige fag og den fag-faglige undervisning: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=306), 2018 (n=351), 2017(n=343) og 2016 (n=285). NB Andele på 1% og 2% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

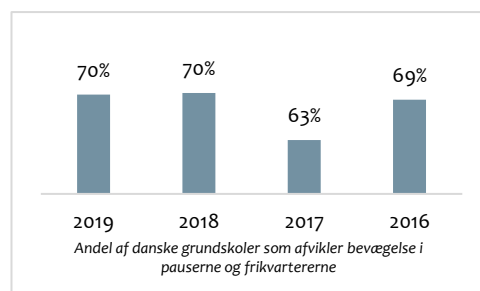
Af figur 4.3 fremgår det, at de skoler, som har en indsats på området, oftest arbejder med bevægelse i indskoling, efterfulgt af mellemtrinnet og mindst i udskoling. For indskoling angiver 94 pct. af skolerne i 2019, at de arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen. For mellemtrinnet er det 90 pct., og for udskoling er det 56 pct. af skolerne, der arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen.

Over de fire år som populationsundersøgelsen er gennemført ses en stabil udvikling i hvor ofte de skoler, som har en indsats på området, integrerer bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning. For udskoling er der fra 2018 til 2019 sket et lille fald i andelen af skoler, som angiver, at bevægelse indgår i de boglige fag og den fag-faglige undervisning minimum 1-2 gange om ugen (seks procentpoint). Her skal det dog bemærkes, at andelen af skoler, der har svaret ”ved ikke” på dette spørgsmål i samme periode er steget med syv procentpoint.

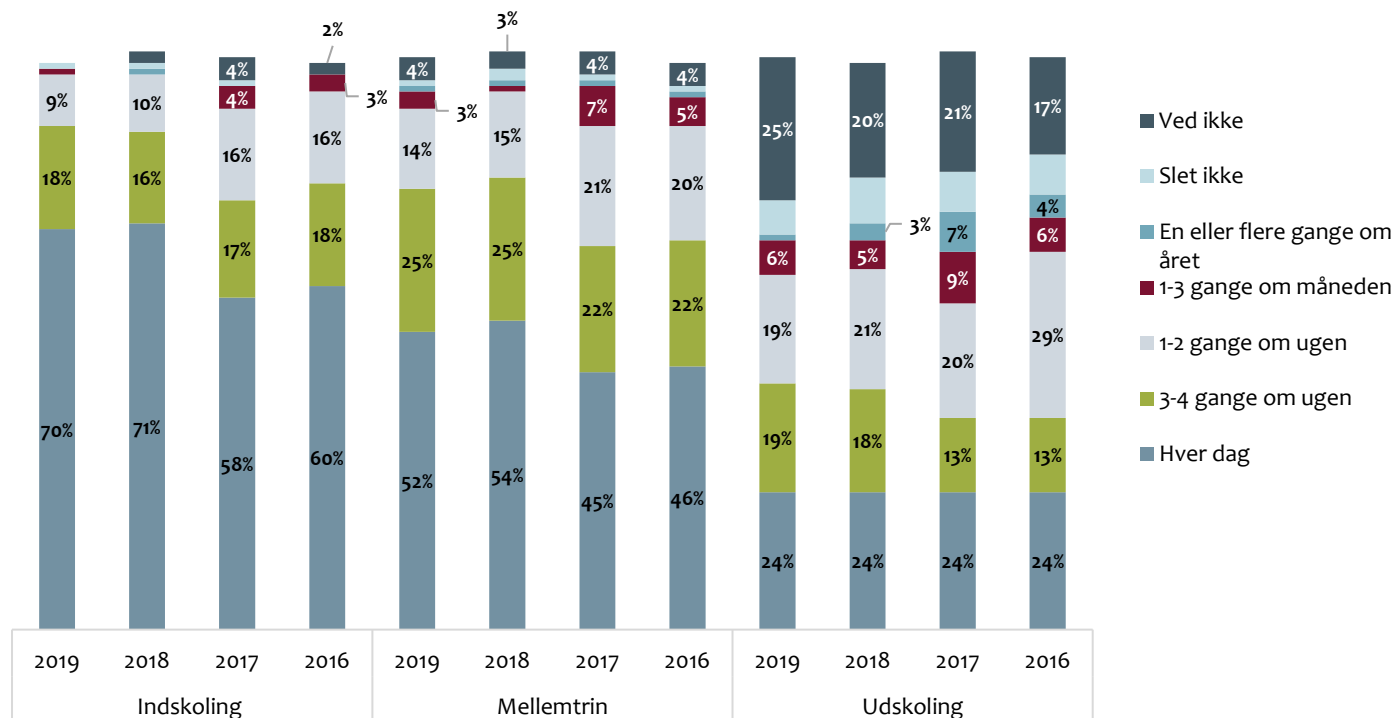
Aktive pauser og frikvarterer

Den næst hyppigste forekommende bevægelsesindsats er bevægelse, som indgår i de aktive pauser og frikvarterer, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse indgår i de aktive pauser og frikvarterer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.4.

Figur 4.4 Du har svaret, at bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarterer adskilt fra de boglige fag og den fag-faglige undervisning: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=285), 2018 (n=313), 2017 (n=282) og 2016 (n=244).
 NB Andele på 1% og 2% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

Af figur 4.4 fremgår det, at 97 pct. af de skoler, som har en indsats på området, i 2019 arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen i indskoling. For elever på mellemtrinnet arbejder 91 pct. af skolerne med bevægelse i pauserne eller frikvarterne minimum 1-2 gange om ugen, mens 62 pct. af skolerne svarer, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen for udskolings eleverne.

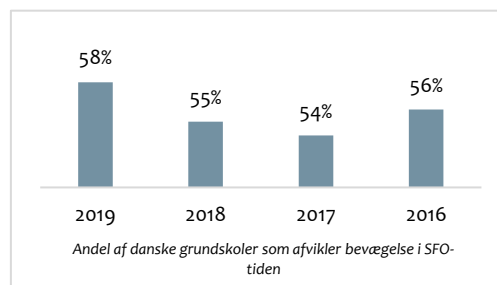
Fra årene 2016-2017 til årene 2018-2019 er der sket en stigning i andelen af skoler, som har en indsats på området som angiver, at bevægelse indgår i de aktive pauser og frikvarterer hver dag for indskolings- og mellemtrinseleverne. Særligt for indskoling er andelen af skoler steget fra hhv. 60 pct. og 58 pct. til 71 pct. i 2018 og 70 pct. i 2019. Sådant en markant stigning på ca. 10 procentpoint kan tyde på en kulturændring, der lader til at være indlejret på indskolingsniveau.

På udskolingsniveau ligger andelen af skoler, som har en indsats på området, og som angiver, at bevægelse indgår i de aktive pauser og frikvarterer hver dag stabilt over alle fire år. Her skal det dog igen bemærkes, at en stor del af skolerne angiver, at de ikke ved, hvor ofte bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarterer for udskolings eleverne (25 pct.).

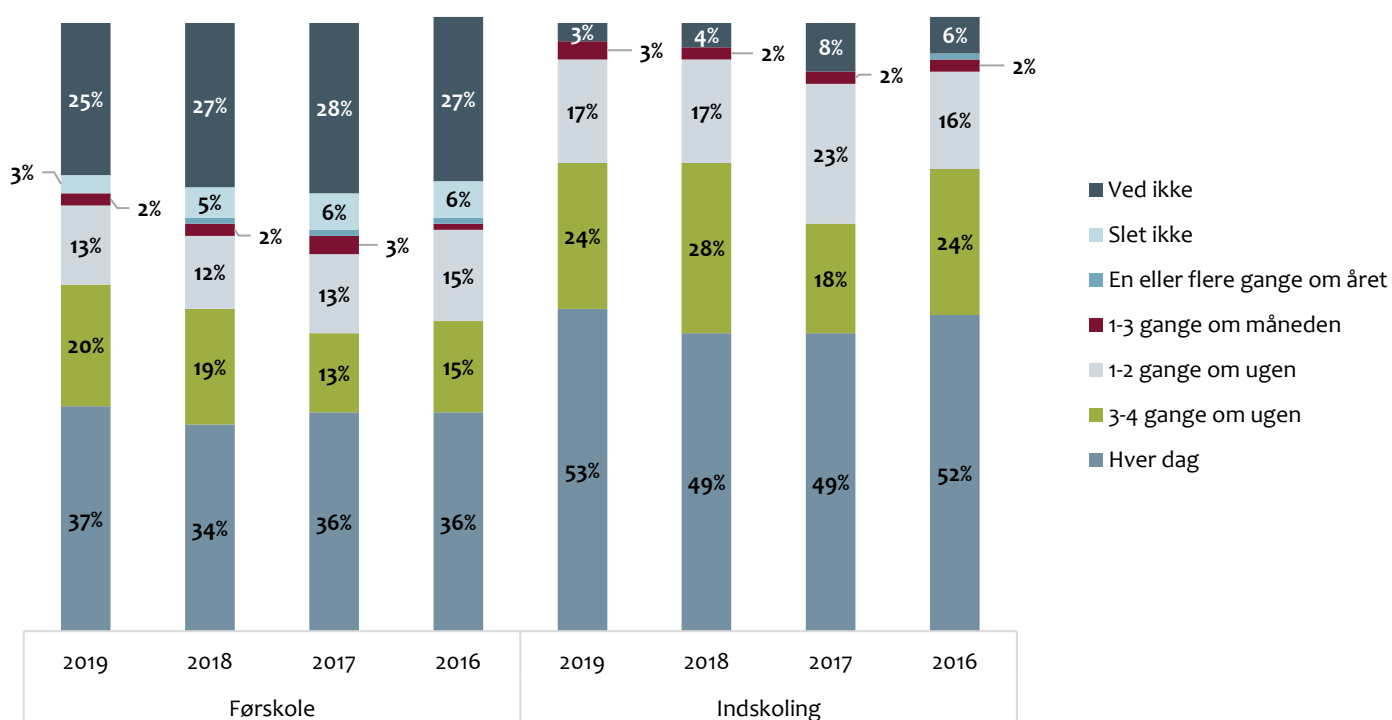
SFO-tid

I 2019 angiver 58 pct. af de adspurgte skoler, at de har arbejder struktureret og bevidst omkring indsatser, hvor bevægelse integreres i SFO-tiden, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at dette forekommer på hhv. førskole og med indskoling, jf. figur 4.5.

Figur 4.5 Du har svaret, at bevægelse integreres i SFO-tid: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer hhv. førskole og med indskoling?

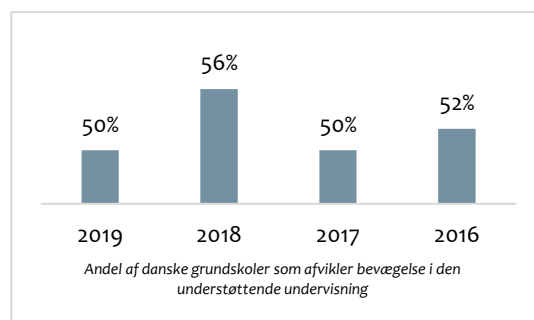
Kilde: Oxford Research 2019, (n=235), 2018 (n=250), 2017 (n=246) og 2016 (n=198).
 NB Andele på 1% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

Som det ses i figur 4.5, angiver 70 pct. af skolerne, at bevægelse integreres i SFO-tiden minimum 1-2 gange om ugen for førskolebørn, mens hele 94 pct. af skolerne vurderer, at bevægelse integreres minimum 1-2 gange om ugen for indskolings eleverne. Det skal dog bemærkes, at en relativ stor andel af skolerne har svaret 'ved ikke' for førskole-eleverne (27 pct.), hvilket udviser den markante forskel mellem førskole og indskoling, hvis disse svar ikke medregnes.

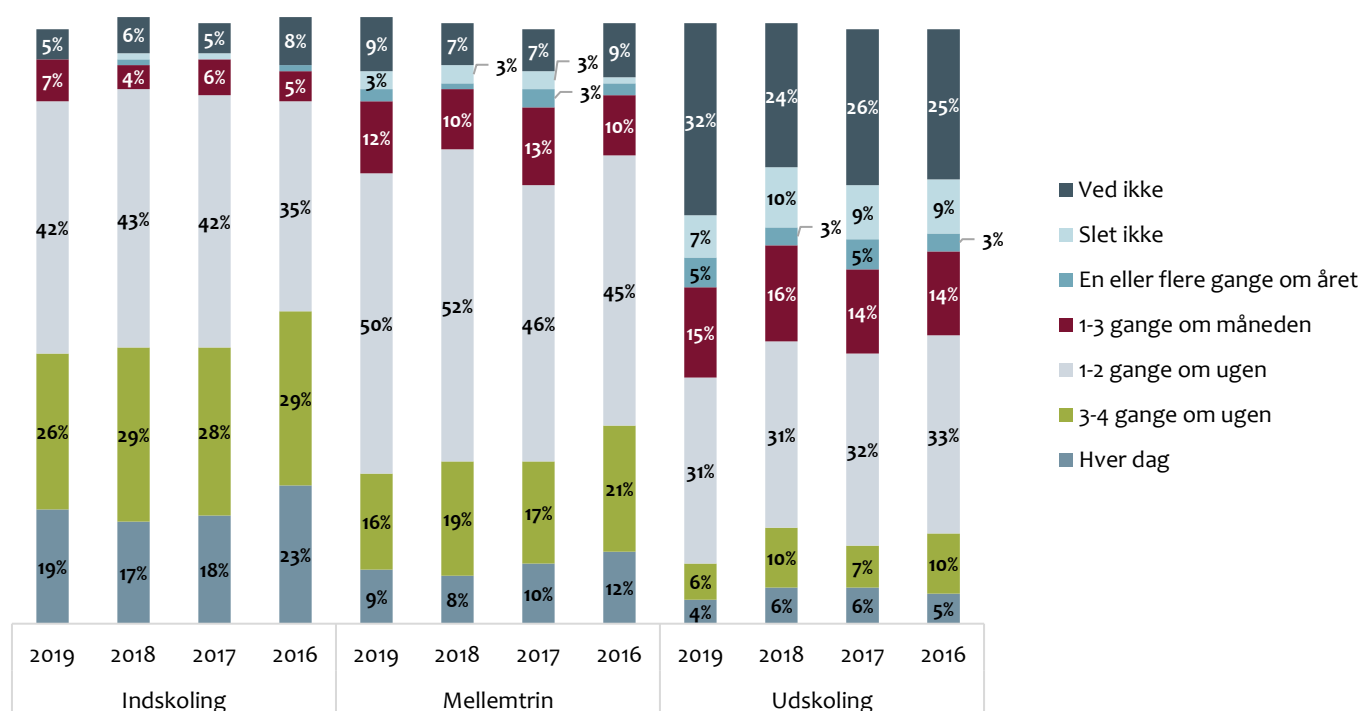
Understøttende undervisning

I 2019 svarer 50 pct. af de adspurgte skoler, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.6.

Figur 4.6 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=204), 2018 (n=249), 2017 (n=231) og 2016 (n=182)
 NB Andele på 1% og 2% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

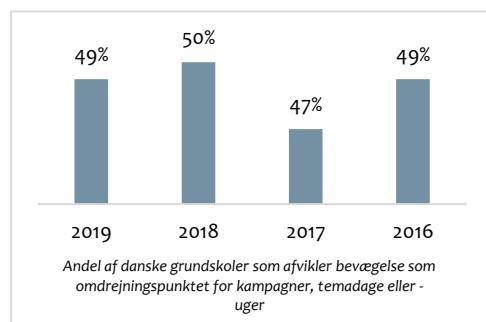
Af figur 4.6 fremgår det, at 87 pct. af de skoler, som har en indsats på området, angiver, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen som en del af den understøttende undervisning for indskoling. For mellemtrinnet svarer 75 pct. af skolerne, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens 41 pct. af skolerne svarer, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen for elever på udskoling.

Fra 2016 til 2019 er der ikke sket store ændringer i svarene fra de skoler, som har en indsats på området, med undtagelse af et fald i andelen af skoler, der vurderer, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning hver dag eller 3-4 gange om ugen, særligt for indskolingseleverne og for elever på mellemtrin.

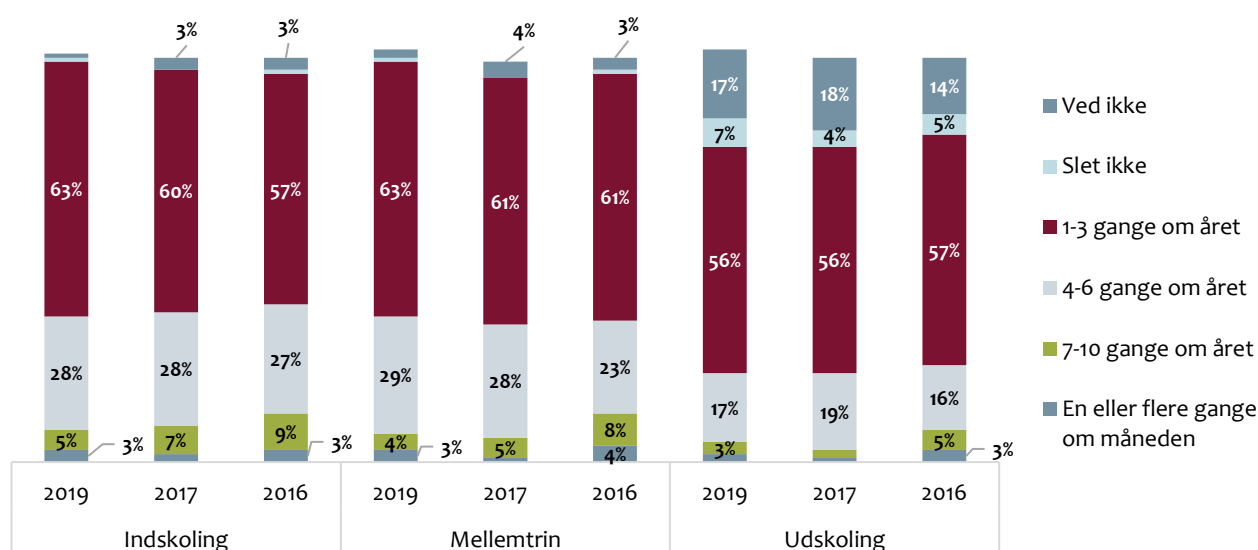
Kampagner, temadage eller -uger

I 2019 svarer 49 pct. af de adspurgte skoler, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.7.

Figur 4.7 Du har svaret, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

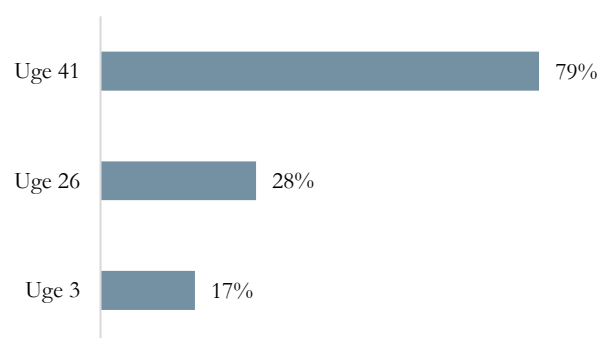

Kilde: Oxford Research 2019, (n=199), 2017 (n=215) og 2016 (n=176), pga. fejl i spørgeskema indgår 2018 ikke. NB Andele på 1% og 2% i figurens svar kategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

Af figur 4.7 fremgår det, at flest skoler (omkring 60 pct. de skoler, som har en indsats på området) angiver, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger 1-3 gange om året for hhv. indskoling, mellemtrinnet og udskoling. Besvarelserne har ligget stabilt fra 2016 frem til 2019. Det skal dog bemærkes at tallene fra 2018 ikke er medtaget i figuren, grundet en fejl i daværende års spørgeskemaundersøgelse.

Af figur 4.8 fremgår det, at størstedelen af de skoler, som har en indsats på området (79 pct.), svarer, at de tilbagevendende begivenheder typisk er placeret i uge 41, hvilket hænger sammen med, at Skolerne Motionsdag oftest er placeret i denne uge. Hertil svarer 28 pct. af de adspurgte skoler, at tilbagevendende begivenheder typisk er placeret i uge 26, som er den sidste uge i juni måned og derfor den sidste skoleuge inden sommerferien. Endeligt ses det, at tredje flest (17 pct.) af de adspurgte skoler svarer, at tilbagevendende begivenheder typisk er placeret i uge 3, som ligger i midten af januar måned.

Figur 4.8: Hvornår på året er temadage/kampagner/uger typisk placeret? Angiv op til tre uge tal

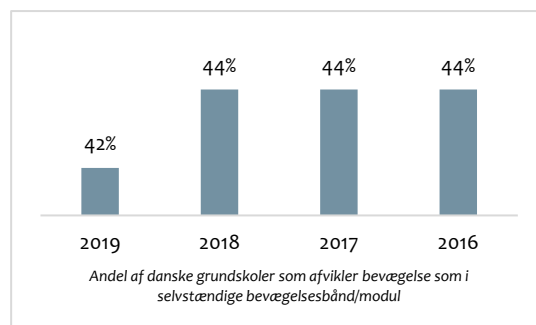

Kilde: Oxford Research 2019, (n=182)

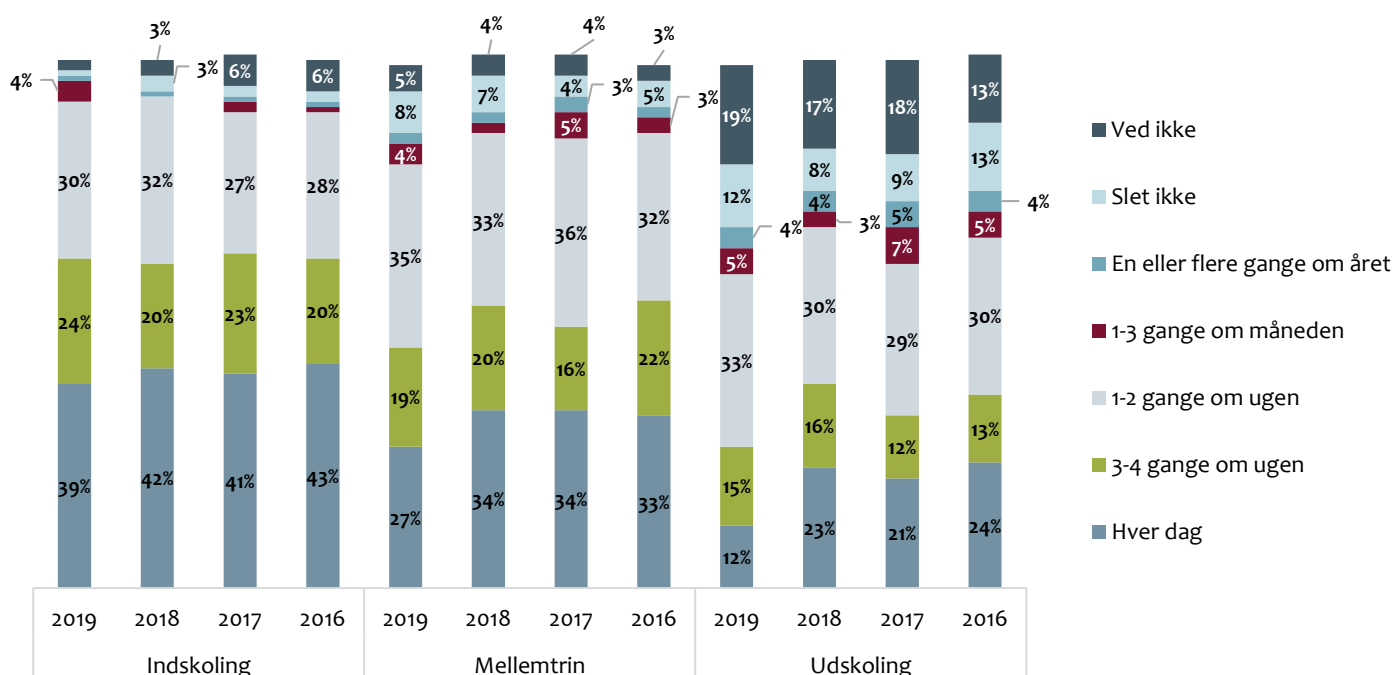
Selvstændigt bevægelsesbånd/modul

I 2019 svarer 42 pct. af de adspurgte skoler, at bevægelse er, indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.9.

Figur 4.9 Du har svaret, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=107), 2018 (n=200), 2017 (n=200) og 2016 (n=152)

NB Andele på 1% og 2% i figurens svar kategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

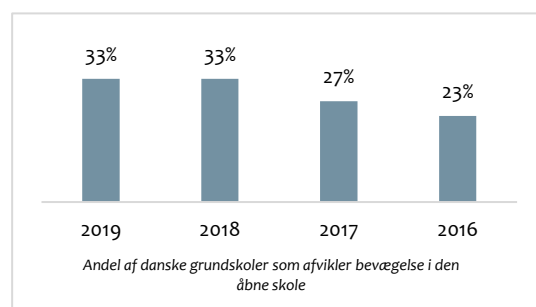
Af figur 4.9 fremgår det, at 93 pct. af de skoler, som har en indsats på området i 2019 angiver, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen for indskolingselever. For mellemtrinnet vurderer 81 pct. af skolerne, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens 60 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen for udskolingseleverne.

Som figuren viser, er der ikke sket de store forskelle fra 2016-2019. Der kan dog ses et lille fald i andelen af skoler, som har en indsats på området, der svarer, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd hver dag. Dette fald gør sig særligt gældende på udskolingsniveau, og stemmer dermed godt overens med resultaterne fra de øvrige arenaer. Igen skal det dog nævnes, at en stor del af skolerne (19 pct.) har svaret ”ved ikke” på spørgsmålet.

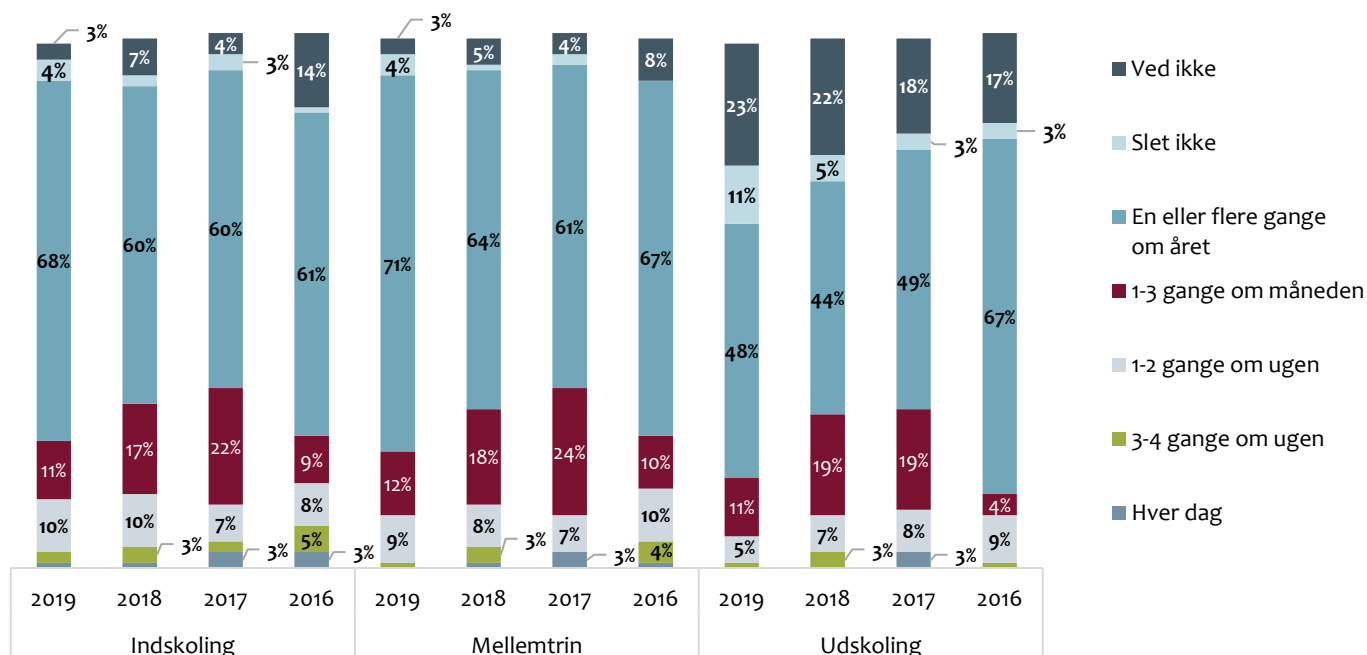
Den åbne skole

I 2019 svarer ca. en tredjedel af de adspurgte skoler, at bevægelse integreres igennem den åbne skole, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse integreres igennem den åbne skole på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.10.

Figur 4.10 Du har svaret, at bevægelse integreres igennem den åbne skole: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=135), 2018 (n=149), 2017 (n=120) og 2016 (n=79)
 NB Andele på 1% og 2% i figurens svarkategorier vises ikke i dataetikette med andelens procenttal.

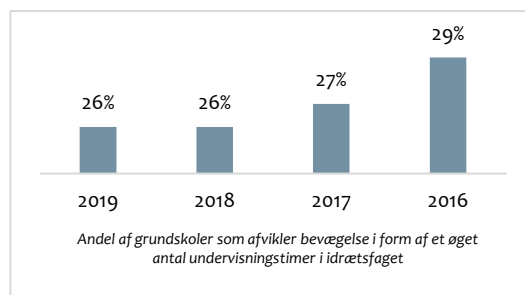
Af figur 4.10 fremgår det, at bevægelse i forbindelse med den åbne skole forekommer relativt færre gange sammenlignet med arbejdet med bevægelse i andre dele af skoledagen. Af de skoler som har en indsats på området integreres bevægelse typisk igennem den åbne skole en eller flere gange om året, hhv. 68 pct. for indskoling, 71 pct. for mellemtrin og 48 pct. for udskoling i 2019.

Denne tendens har været gældende for alle undersøgelsens fire år (2016-2019), men der er i år sket yderligere et fald i andelen af skoler, der svarer, at bevægelse integreres i den åbne skole 1-3 gange om måneden for både indskoling, mellemtrin og udskoling. Dette kan både hænge sammen med, at bevægelse i mindre grad integreres i den åbne skole, omend der også generelt kan være et fald i, hvor ofte en skole gør brug af den åbne skole.

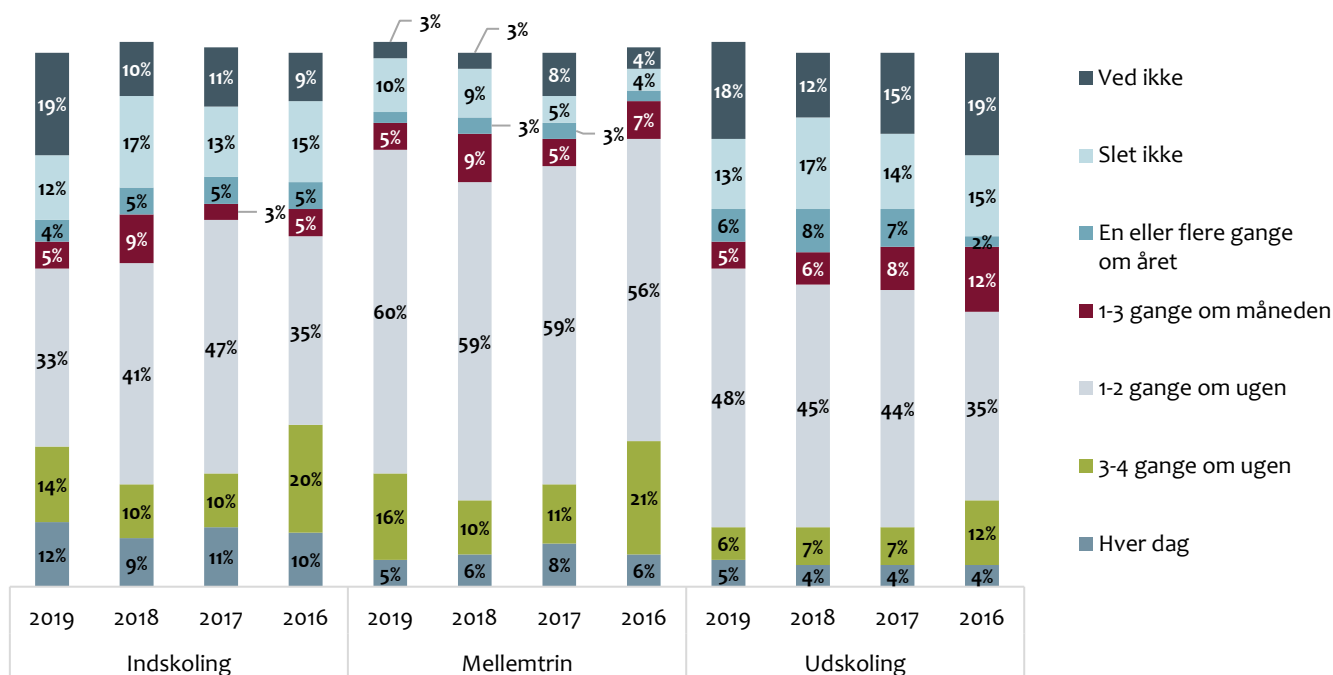
Øget antal undervisningstimer i idrætsfaget

I 2019 svarer 26 pct. af de adspurgte skoler, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.11.

Figur 4.11 Du har svaret, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=107), 2018 (n=115), 2017 (n=122) og 2016 (n=99)
 NB Andele på 1% og 2% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

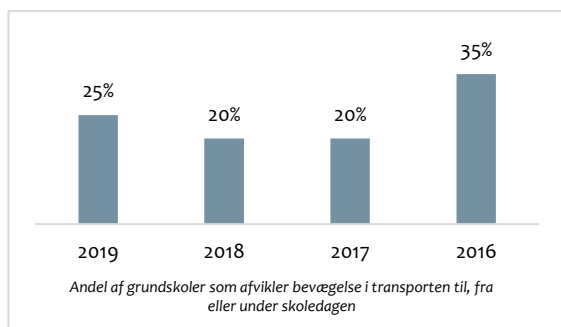
Af figur 4.11 fremgår det, at 59 pct. af de skoler, som har en indsats på området, i 2019 vurderer, at bevægelse indgår i form af flere undervisningstimer i idrætsfaget minimum 1-2 gange om ugen for indskolingseleverne. For mellemtrinnet svarer 81 pct. af de skoler, som har en indsats på området, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens 59 pct. af skolerne svarer dette for udskolingselever.

For både indskoling og mellemtrin er der sket en stigning i andelen af skoler, som har en indsats på området, der vurderer, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget 3-4 gange om ugen eller hver dag. Samlet set er andelen, der vurderer at bevægelse indgår minimum 3-4 gange om ugen steget med hhv. 7 procentpoint for indskoling og 5 procentpoint for mellemtrinnet.

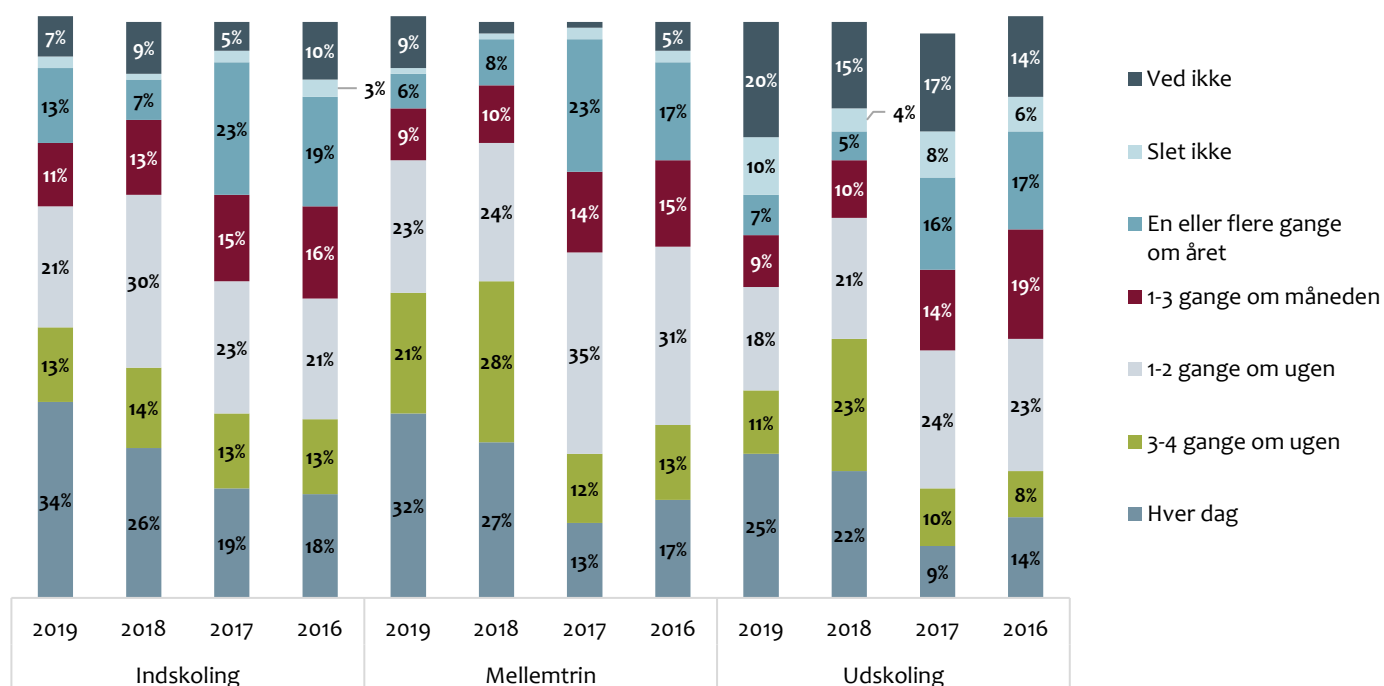
Transport til, fra eller under skoledagen

I 2019 svarer 25 pct. af de adspurgte skoler, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledage, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.12.

Figur 4.12 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=104), 2018 (n=92), 2017 (n=86) og 2016 (n=118)
 NB Andele på 1% og 2% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

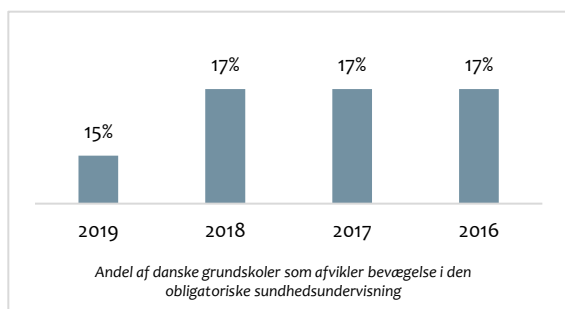
Af figur 4.12 fremgår det, at 68 pct. af de skoler, som har en indsats på området, i 2019 vurderer, at bevægelse indgår som en del af transporten minimum 1-2 gange om ugen i indskoling. For mellemtrinnet angiver 76 pct. af skolerne, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens 54 pct. af skolerne svarer dette for udskoling, jf. figur 4.12.

Som tidligere nævnt er andelen af skolerne, som vurderer, at de har en struktureret og bevidst indsats for, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen steget med 5 procentpoint fra 2017-2018. Af figur 4.12 fremgår det yderligere, at andelen af de skoler, som har en indsats på området, der vurderer, at bevægelsen forekommer hver dag, er steget med hhv. 8 procentpoint for indskoling, 5 procentpoint for mellemtrinnet og 3 procentpoint for udskoling.

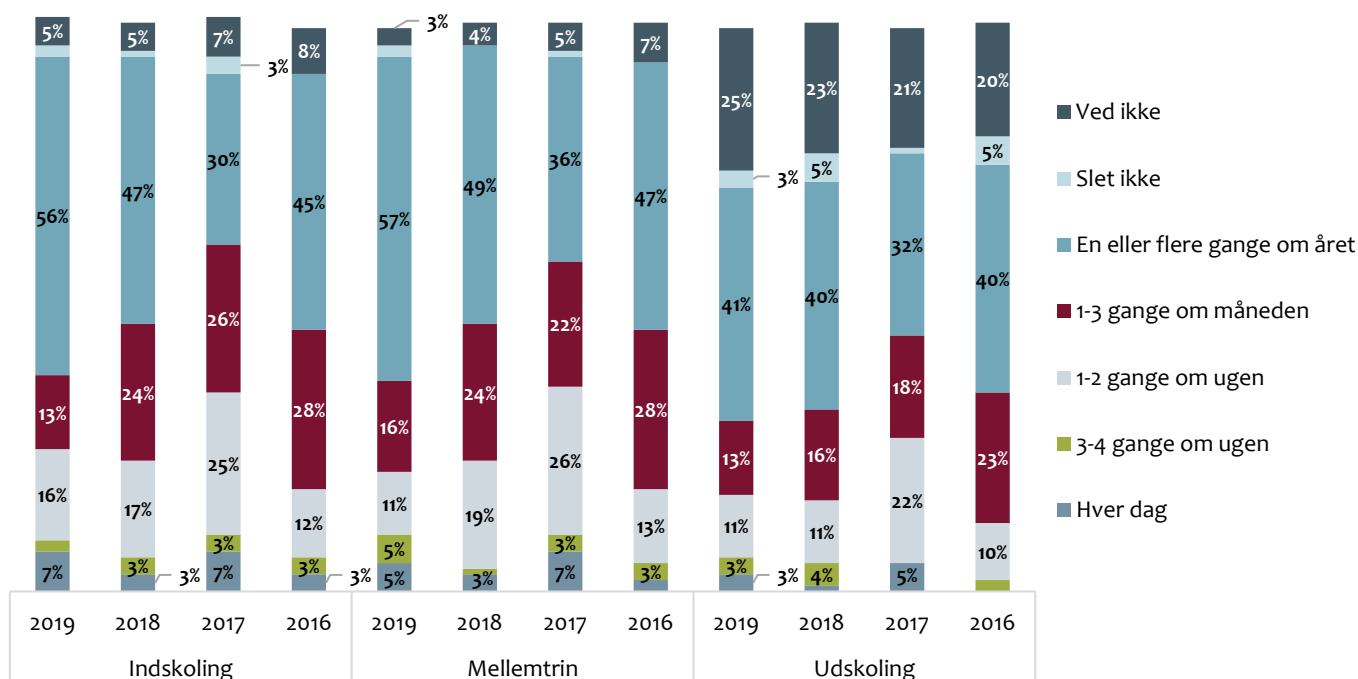
Obligatoriske sundhedsundervisning

I 2019 svarer 15 pct. af de adspurgte skoler, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning, jf. boksen til højre.

De skoler, som har en indsats på området, har svaret på hvor ofte de vurderer, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, jf. figur 4.13.

Figur 4.13 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019, (n=61), 2018 (n=75), 2017 (n=76) og 2016 (n=60)
 NB Andele på 1% og 2% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

Af figur 4.13 fremgår det, at 25 pct. af de skoler, som har en indsats på området, i 2019 svarer, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning minimum 1-2 gange om ugen for elever på indskoling. For elever på mellemtrinnet svarer 21 pct. af skolerne, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen og for udskoling svarer 17 pct., at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen.

Fra 2017 og frem til 2019 er der sket et fald i, hvor ofte de skoler, der har en indsats på området, vurderer, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning. Andelen af skoler, der vurderer, at bevægelse indgår i sundhedsundervisningen minimum 1-2 gange om ugen, er faldet med hhv. 10 procentpoint for indskoling, 15 procentpoint for mellemtrin og 10 procentpoint for udskoling fra 2017 til 2019. Niveaulet har dog ligget ret stabilt fra 2018 til 2019.

5. Rammesætning af bevægelsesaktiviteterne

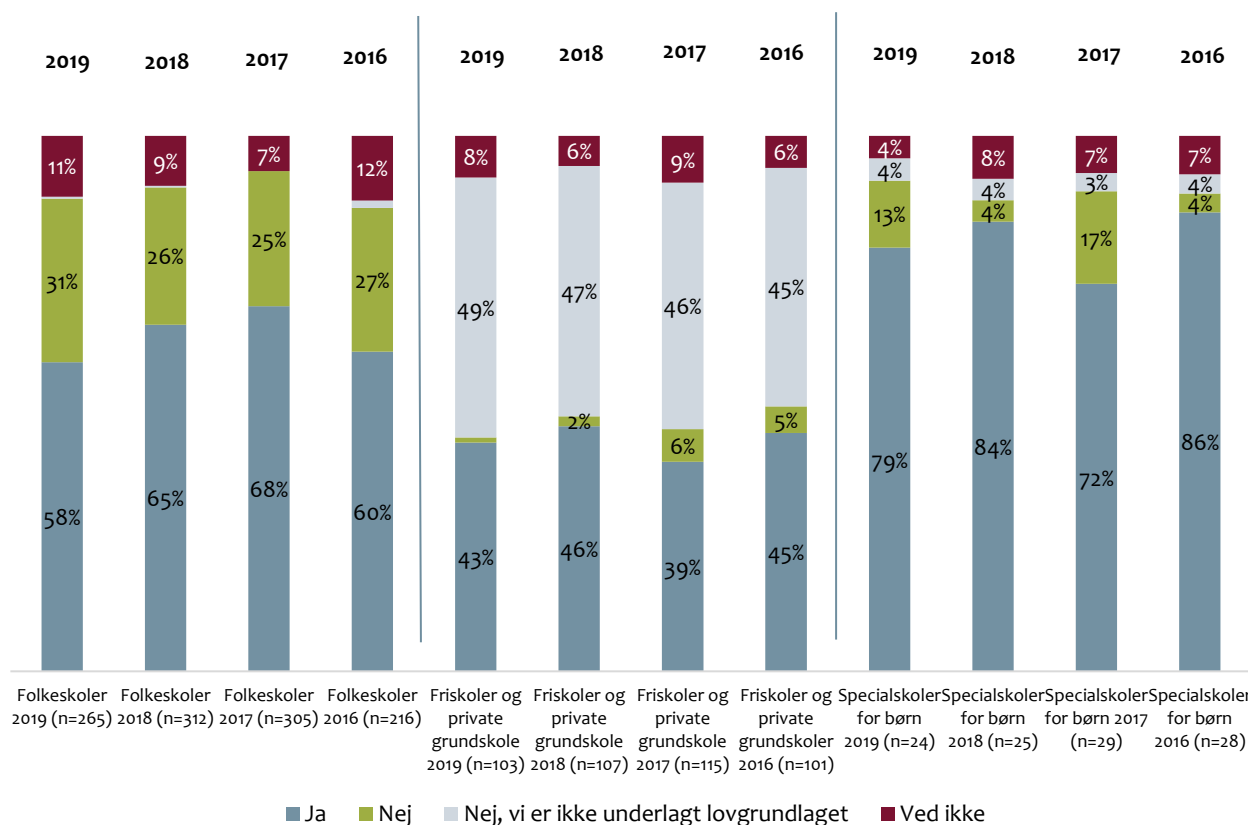
I dette kapitel beskrives rammesætningen af bevægelsesaktiviteterne på skolerne. Rammesætning forstås i denne sammenhæng som den måde, skolerne argumenterer for brugen af bevægelsesaktiviteter i skoletiden, herunder deres ønskede mål med bevægelsen og den konkrete organisering af denne.

Formålet med at undersøge rammesætningen er at få indblik i de strukturer og normer, som eksisterer på skolerne, for på den måde at få en bedre forståelse for valget af bevægelsesaktiviteter, udbredelsen af dem og ikke mindst udfordringer forbundet hermed.

5.1 45 MINUTTERS DAGLIG BEVÆGELSE

I folkeskolereformen hedder det, at alle folkeskoler skal gennemføre i gennemsnit 45 minutters daglig bevægelse. Selvom det kun er lovkrav for folkeskoler, har de øvrige institutionstyper også fået mulighed for at svare på spørgsmålet i undersøgelsen.

Figur 5.1 Med folkeskolereformen blev gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse en del af skoledagen. Vurderer du, at skolen opfylder dette?

Kilde: Oxford Research 2019 (n=392), 2018, (n=445), 2017 (n=449) og 2016 (n=345)
 NB Andele på 1% i figurens svarkategorier vises ikke i en dataetikette med andelens procenttal.

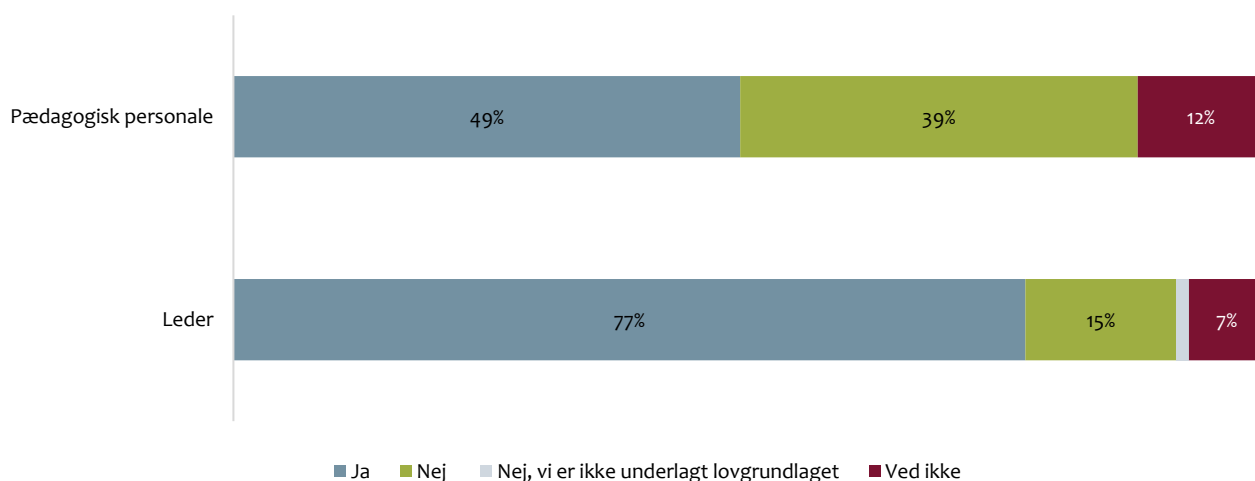
Figur 5.1 viser, at 58 pct. af folkeskolerne i 2019 vurderer, at de opfylder lovkravet om de 45 minutters bevægelse. Dette betyder, at der er sket et signifikant fald på 7 procentpoint i forhold til år 2018, og dermed ligger andelen af folkeskoler, der vurderer, at de lever op til kravet om 45 min bevægelse lavest i år i sammenligning med undersøgelsens fire års resultater. Selvom det tyder på, at færre skoler efterlever kravet

om de 45 min. bevægelse, skal det dog bemærkes, at der ikke er sket et fald i 2019 i forhold til, hvor udbredt bevægelsesindsatserne er på skolerne og deres hyppighed, jf. afsnit 4.

5.1.1 Forskelle mellem ledere og det pædagogisk personale

Blandt folkeskolernes besvarelser er der ligesom sidste års undersøgelse statistisk signifikant forskel mellem lederne og det pædagogiske personales besvarelser. Mens 77 pct. af lederne på landets folkeskoler vurderer, at de lever op til 45 minutters kravet, vurderer kun 49 pct. af det pædagogiske personale dette, jf. figur 5.2.

Figur 5.2 Forskelle mellem ledere og det pædagogiske personale på spørgsmålet: Med folkeskolereformen blev gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse en del af skoledagen. Vurderer du, at skolen opfylder dette? (kun folkeskoler)

Kilde: Oxford Research 2019 (n=261)

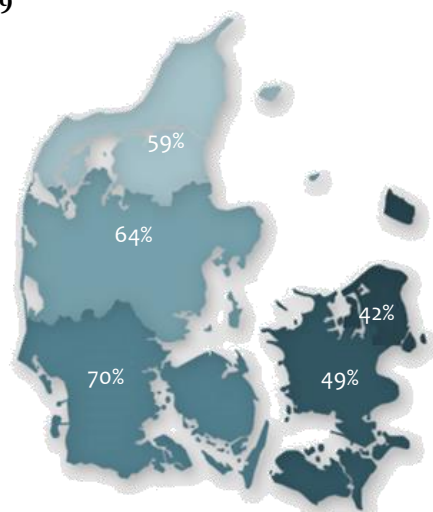
Note: Det pædagogiske personale omfatter følgende respondenttyper fra spørgeskemaundersøgelsen: Idrætslærer, anden lærer, idræts-pædagog, anden pædagog og bevægelsesvejleder/-koordinator

5.1.2 Regionale forskelle

Figur 5.3 viser andelen af folkeskoler i 2019 i hver region, der svarer ja til spørgsmålet om de 45 minutters daglig bevægelse. Her fremgår det, at andelen af folkeskoler der vurderer, at de lever op til kravet, er højest i Region Syddanmark (70 pct.), efterfulgt af Region Midtjylland (64 pct.) og Region Nordjylland (59 pct.).

I figur 5.4 på næste side ses andelen af folkeskoler i hver region, der svarer ja til spørgsmålet om de 45 minutters daglig bevægelse i 2016, 2017, 2018 og 2019. I år 2016 viste undersøgelsen, at der var en signifikant forskel på andelen af folkeskoler i hver region, som vurderede, at de levede op til kravet om 45 minutters bevægelse. Mens 83 pct. af folkeskolerne i Region Syddanmark svarede ja til spørgsmålet, svarede kun 40 pct. af folkeskolerne i Region Hovedstaden ja. I år 2017 og 2018 blev disse forskelle udjævnet en smule, da andelen af folkeskoler i Region Syddanmark faldt en smule, mens andelen i Region Hovedsta-

Figur 5.3 Andel af folkeskoler, der svarer ja til spørgsmålet om 45 min. bevægelse i hver region, 2019

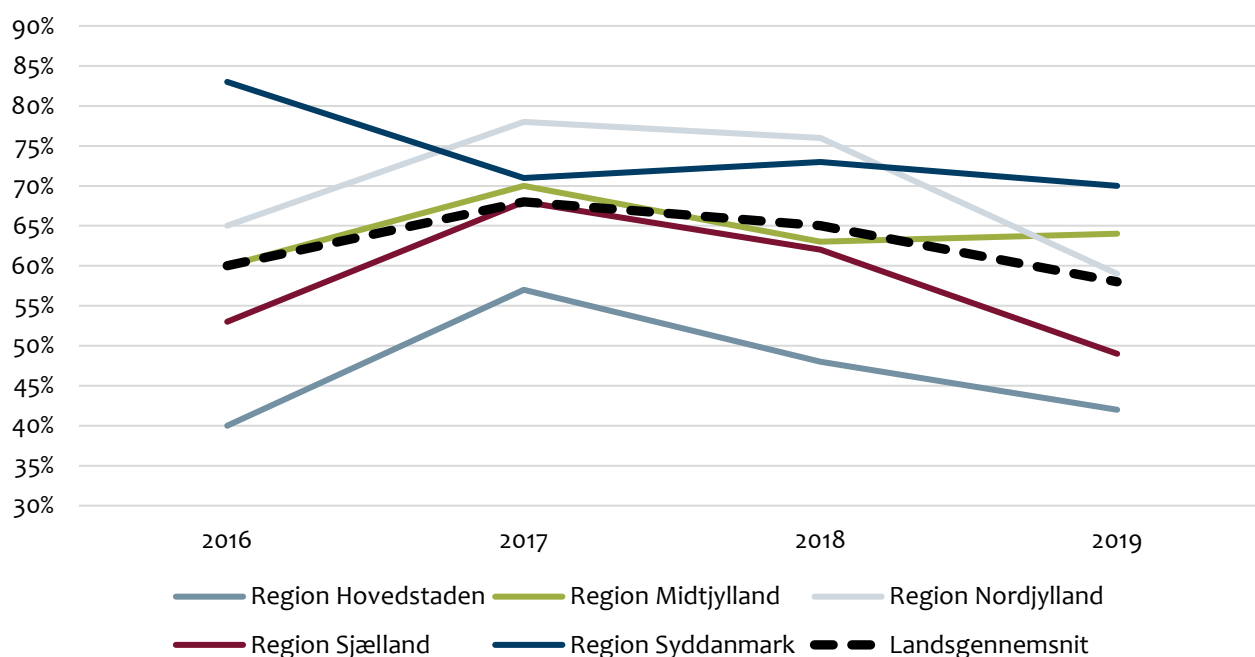

Kilde: Oxford Research 2019 (n=265)

den, samt Region Sjælland steg. Dog lå andelen af folkeskoler, som vurderede at de levede op til kravet om 45 minutters bevægelse fortsat lavest i Region Hovedstaden og Region Sjælland. Herudover skete der en særlig stor stigning i Region Nordjylland, hvor andelen steg med 13 procentpoint fra 2016 til 2017.

I år viser undersøgelsen, at der er sket et fald i andelen af folkeskoler, som svarer ja til spørgsmålet om 45 minutters bevægelse på tværs af alle regioner, på nær Region Midtjylland. Sammenlignet med år 2018 ses et relativt stort fald i procentpoint i hhv. Region Nordjylland og Region Sjælland i andelen af folkeskoler, der svarer ja til spørgsmålet om 45 minutters bevægelse. Her er det dog vigtigt at være opmærksom på, at den statistiske usikkerhed er højere i 2019, når resultaterne for dette spørgsmål sammenlignes med undersøgelsens øvrige resultater. Det skyldes, at antallet af besvarelser fra folkeskoler er lavere i 2019 (153) end i 2018 (312) på dette spørgsmål, hvor det kun er besvarelser fra folkeskoler, som er datagrundlaget, hvilket har øget den statistiske usikkerhed. Når stikprøven desuden er opdelt mellem institutionstyper og mellem hver region, skal det forholdsvis store fald i procentpoint tolkes varsomt grundet den statistiske usikkerhed i 2019.

Figur 5.4: Med folkeskolereformen blev gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse en del af skoledagen. Vurderer du, at skolen opfylder dette? (Andel af folkeskoler i hver region)

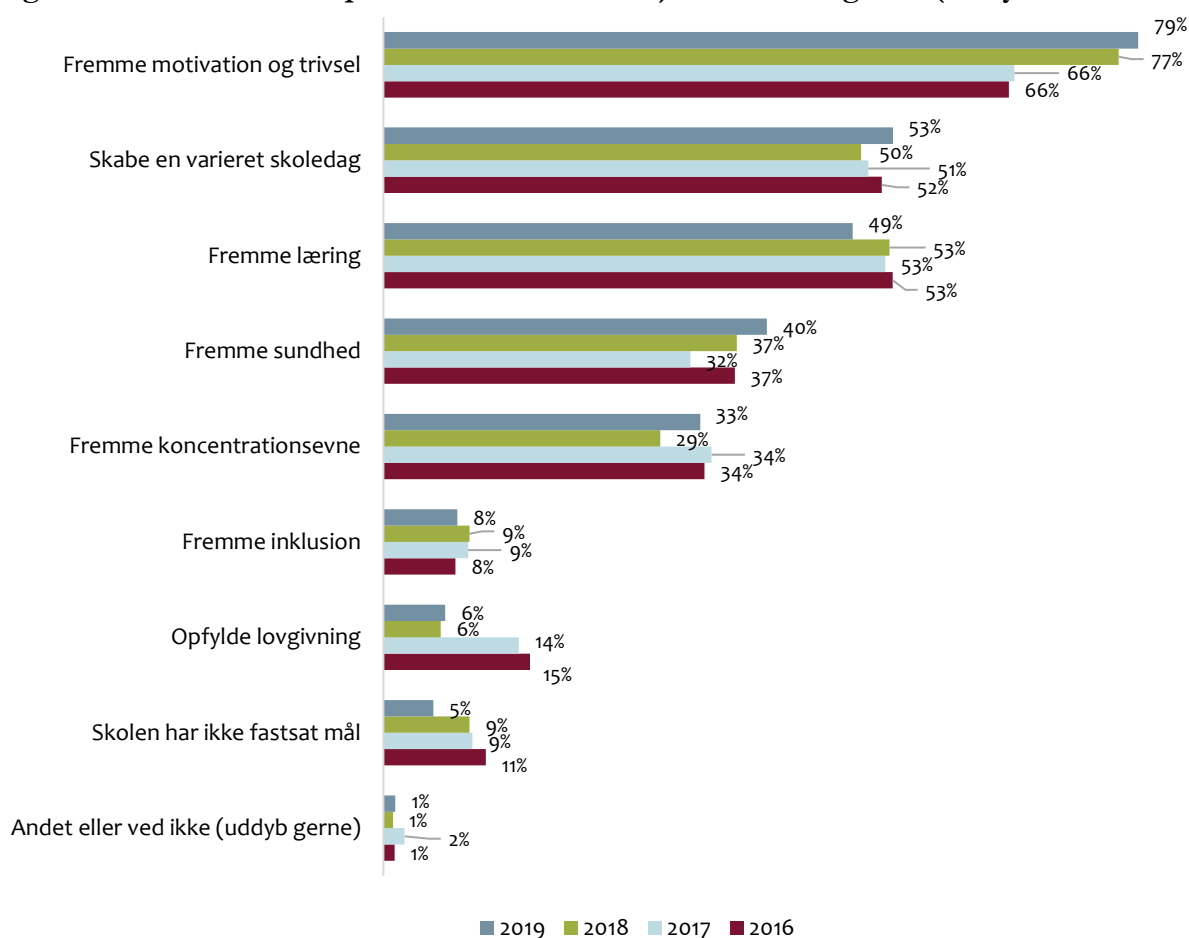

Kilde: Oxford Research 2019 (n=265), 2018 (n=312), 2017 (n=305) og 2016 (n=216)

5.2 SKOLERNES MÅL MED BEVÆGELSESAKTIVITETERNE

For at forstå, hvad der motiverer skolerne til at implementere bevægelsesaktiviteterne, er det relevant at se på de rationaler, som ligger bag skolerne arbejde med bevægelse. I undersøgelsen har de adspurgte skoler identificeret deres tre primære mål med bevægelse. Deres svar er illustreret i figur 5.5 på næste side.

Figur 5.5 Hvad er skolens primære mål for at arbejde med bevægelse? (Afkryds maksimalt tre)

Kilde: Oxford Research 2019 (n=401), 2018 (n=446), 2017 (n=451) og 2016 (n=345)

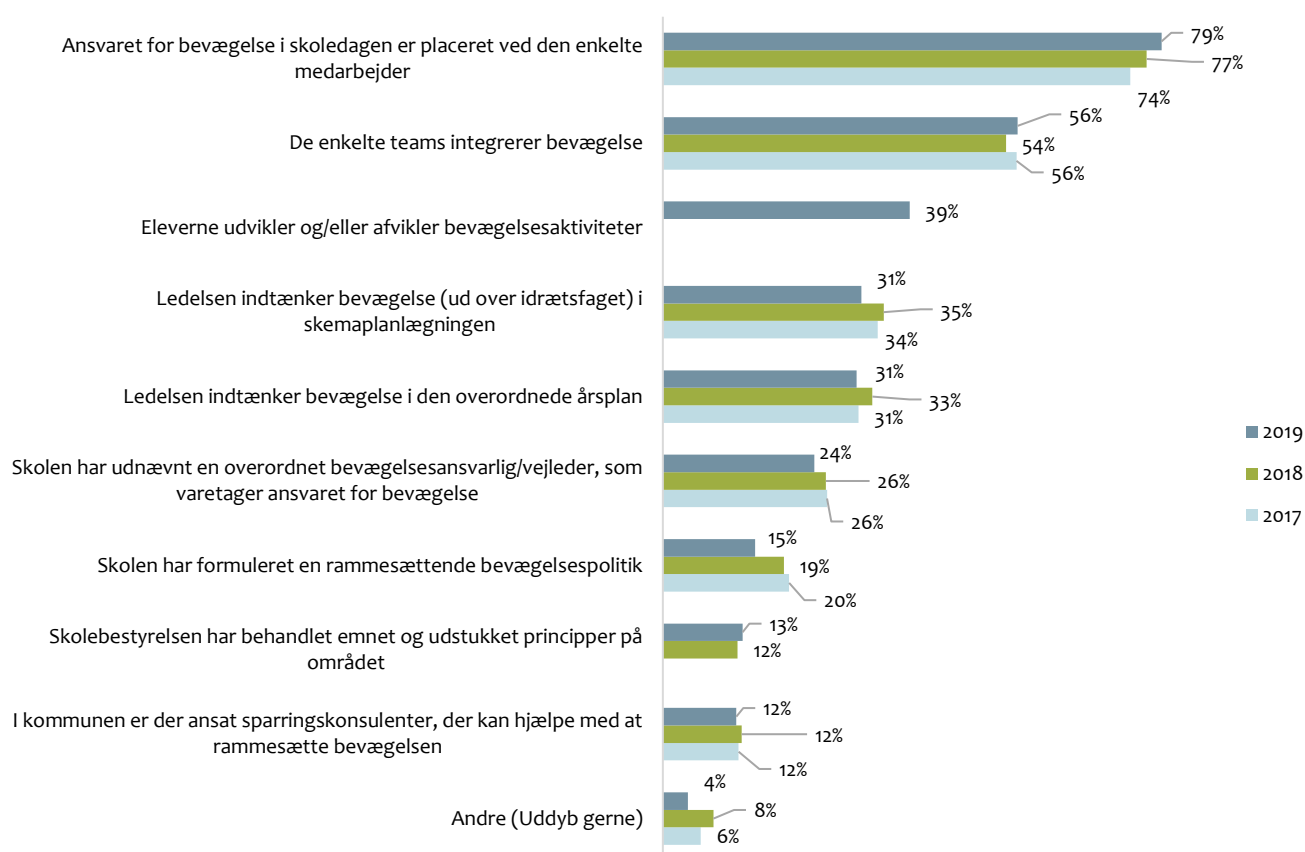
Figur 5.5 viser, at skolernes mål med at arbejde med bevægelse særligt drejer sig om at fremme motivation og trivsel (79 pct.), skabe en varieret skoledag (53 pct.) og fremme læring (49 pct.), mens skolerne i mindre grad vurderer, at det drejer sig om at fremme hhv. sundhed (40 pct.), koncentrationsevne (44 pct.), inklusion (8 pct.) og at opfylde lovgivning (seks pct.). Herudover har fem pct. af de adspurgte skoler ikke fastsat et mål for at arbejde med bevægelse i 2019.

Skolernes besvarelser i 2019 ligger relativt tæt på besvarelserne fra 2018, og der er stort set ingen signifikante forskelle i svarene. I tråd med udviklingen fra 2017 til 2018 er andelen af skoler, der angiver, at skolens primære mål for at arbejde med bevægelse er at fremme motivation og trivsel, steget (to procentpoint). Herudover er andelen af skoler, der svarer, at det primære mål er at skabe en varieret skoledag steget med tre procentpoint. I tråd med 2018 ligger andelen af skoler, som mener at det primære mål for at arbejde med bevægelse er lovgivningen på seks pct., ni procentpoint lavere end i 2016. Herudover er andelen af skoler, som ikke har fastsat et mål for at arbejde med bevægelse, faldet signifikant fra 2018 til 2019 (fire procentpoint).

5.3 ORGANISERING OG FREMMENDE FAKTORER

I spørgeskemaundersøgelsen har respondenterne vurderet, hvordan bevægelse er rammesat på skolen. Af figur 5.6 fremgår det, at bevægelse i 2019 typisk er rammesat hos den enkelte medarbejder (79 pct.) og hos de enkelte teams (56 pct.). Herudover er der hele 39 pct. af de adspurgte skoler, som vurderer, at eleverne udvikler og/eller afvikler bevægelsesaktiviteter, mens 31 pct. vurderer, at bevægelse er rammesat hos ledelsen, der indtænker bevægelse i skemaplanlægningen samt i den overordnede årsplan. Samlet set viser undersøgelsen, at bevægelse på de fleste skoler er relativt ustruktureret, forstået på den måde, at ansvaret i overvejende grad er placeret hos den enkelte medarbejder og i de enkelte teams.

Figur 5.6 Hvordan er bevægelse på skolen rammesat? (Angiv gerne flere svar)

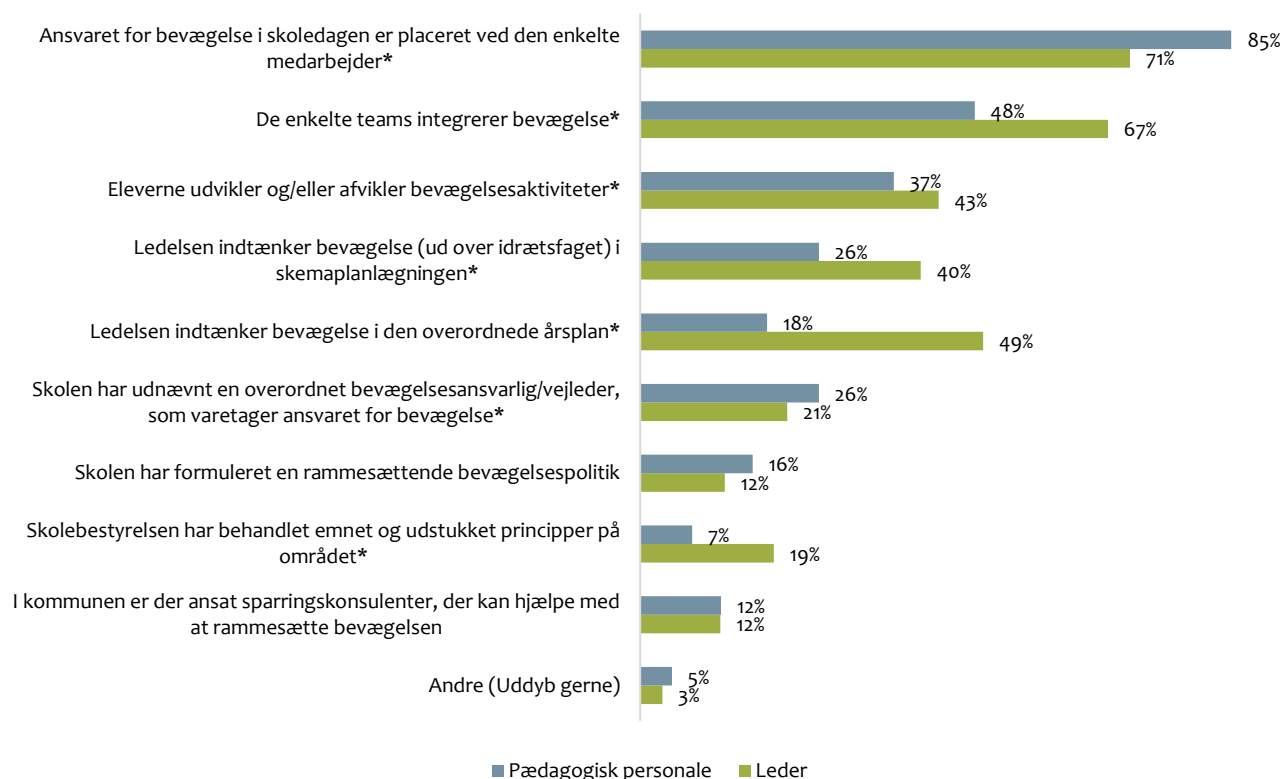

Kilde: Oxford Research 2019 (n=404), 2018, (n=449), 2017 (n=425)

Note: Figuren viser ikke resultaterne fra 2016, da der har været større ændringer i svarkategorier og formuleringer, som gør det metodisk vanskeligt at sammenligne med 2016. Desuden er svarkategorien "Eleverne udvikler og/eller afvikler bevægelsesaktiviteter" tilføjet i 2019, mens kategorien "Skolebestyrelsen har behandlet emnet og udstukket principper på området" blev tilføjet i 2018.

Fra figuren er det interessant ses det bl.a., at en større del af skolerne svarer, at bevægelsen er rammesat via eleverne end via ledelsen. 39 pct. af skolerne vurderer, at eleverne udvikler og/eller afvikler bevægelsesaktiviteter, mens 31 pct. af skolerne vurderer, at ledelsen indtænker bevægelse i enten skemaplanlægningen eller i den overordnede årsplan. I næste figur 5.7 på næste side ses forskellen mellem lederne og det pædagogiske personales svar på samme spørgsmål, hvor det for eksempel ses, at lederne i højere grad end det pædagogiske personale vurderer, at ledelsen indtænker bevægelse i skemaplanlægningen og i den overordnede årsplan.

Figur 5.7 Forskel mellem ledere og pædagogisk personale på spørgsmålet: Hvordan er bevægelse på skolen rammesat? (Angiv gerne flere svar), 2019

Kilde: Oxford Research 2019 (n=397)

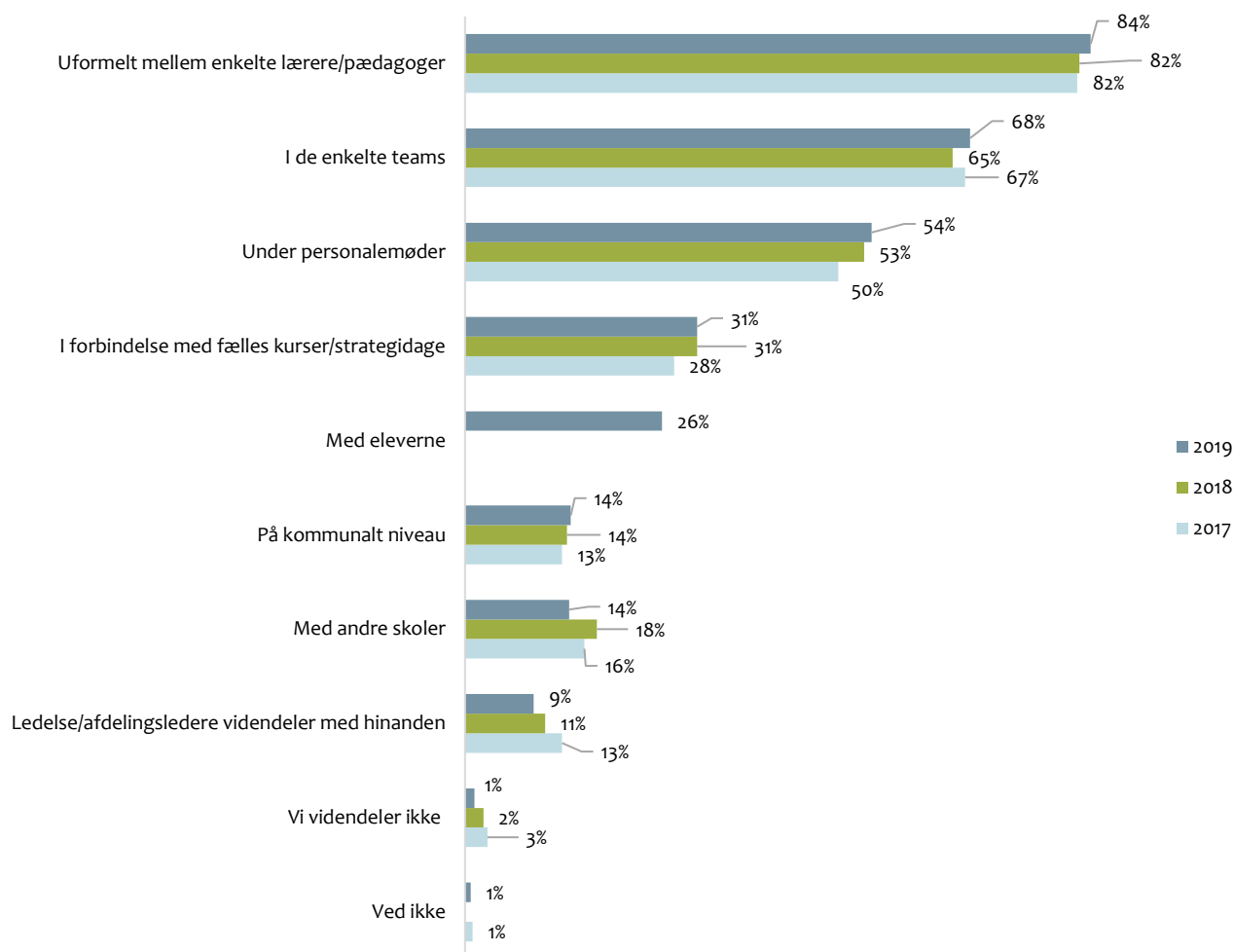
* angiver en signifikant forskel mellem lederes og det pædagogiske personales besvarelser

Signifikante forskelle mellem ledernes og det pædagogiske personales svar er markeret med en stjerne i figuren.

Skolerne er herudover blevet spurgt indtil, hvordan de videndeler regelmæssigt ift. bevægelse på skolen, jf. figur 5.8 på næste side. Figuren sammenligner de tre år 2019, 2018 og 2017. I tråd med resultater fra forrige spørgsmål viser figuren, at videndeling om bevægelsesaktiviteterne på skolen oftest sker uformelt mellem de enkelte lærere og pædagoger (84 pct.). Derudover svarer 68 pct., at videndeling primært sker i de enkelte teams, mens omkring halvdelen af skolerne (54 pct.) svarer, at videndeling sker under personalemøder. 31 pct. angiver, at de videndeler i forbindelse med fælles kurser/strategidage, og hele 26 pct. af de adspurgte skoler svarer, at de videndeler med eleverne. Videndelen på kommunalt niveau (14 pct.), med andre skoler (12 pct.) og mellem ledelsen (9 pct.) sker i mindre grad.

Udover at omkring en fjerdedel af skolerne har svaret, at de videndeler med eleverne, er der ingen signifikante forskelle på svarene i 2017, 2018 og 2019.

Figur 5.8 På hvilke måder videndeler I regelmæssigt ift. bevægelse på skolen? (Angiv gerne flere svar)

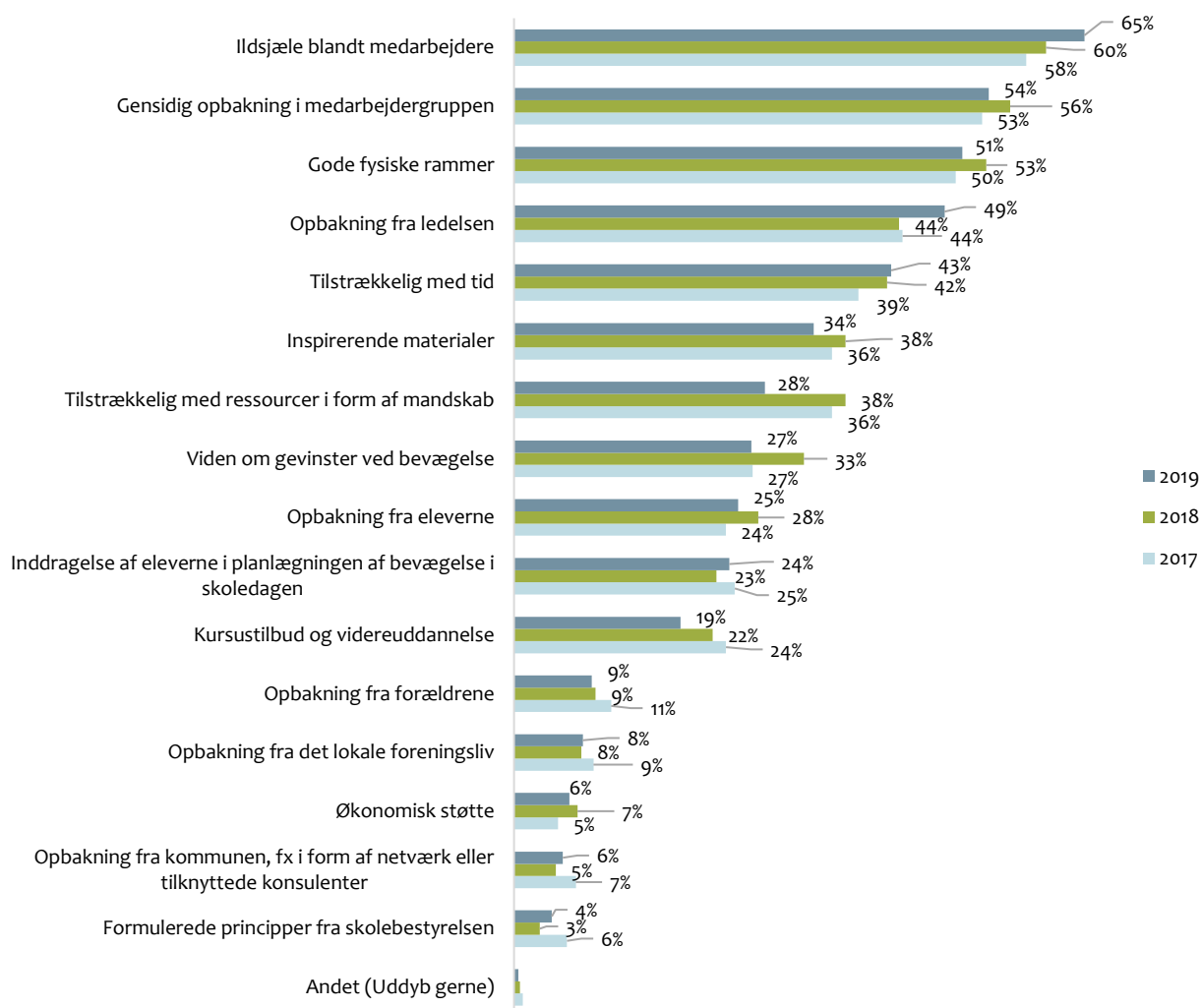

Kilde: Oxford Research 2019 (n=402), 2018, (n=447) og 2017 (n=452)

Note: Svar kategorien "Med eleverne" tilføjet i 2019.

Af figur 5.9 på næste side fremgår det, at ildsjæle blandt medarbejderne på skolerne er den vigtigste faktor for at igangsætte og sikre bevægelsesaktiviteter på skolen. I 2019 angiver 65 pct. af de adspurgte skoler således, at ildsjæle er en vigtig faktor. Dernæst fremhæves gensidig opbakning i medarbejdergruppen (54 pct.), gode fysiske rammer (51 pct.) og opbakning fra ledelsen (49 pct.), som nogle af de vigtigste faktorer i 2019. Undersøgelsen viser herudover, at de mindre vigtige faktorer for at igangsætte og sikre bevægelsesaktiviteter på skolerne er formulerede principper fra skolebestyrelsen (4 pct.), opbakning fra kommunen, fx i form af tilknyttede konsulenter (6 pct.) og økonomisk støtte (6 pct.).

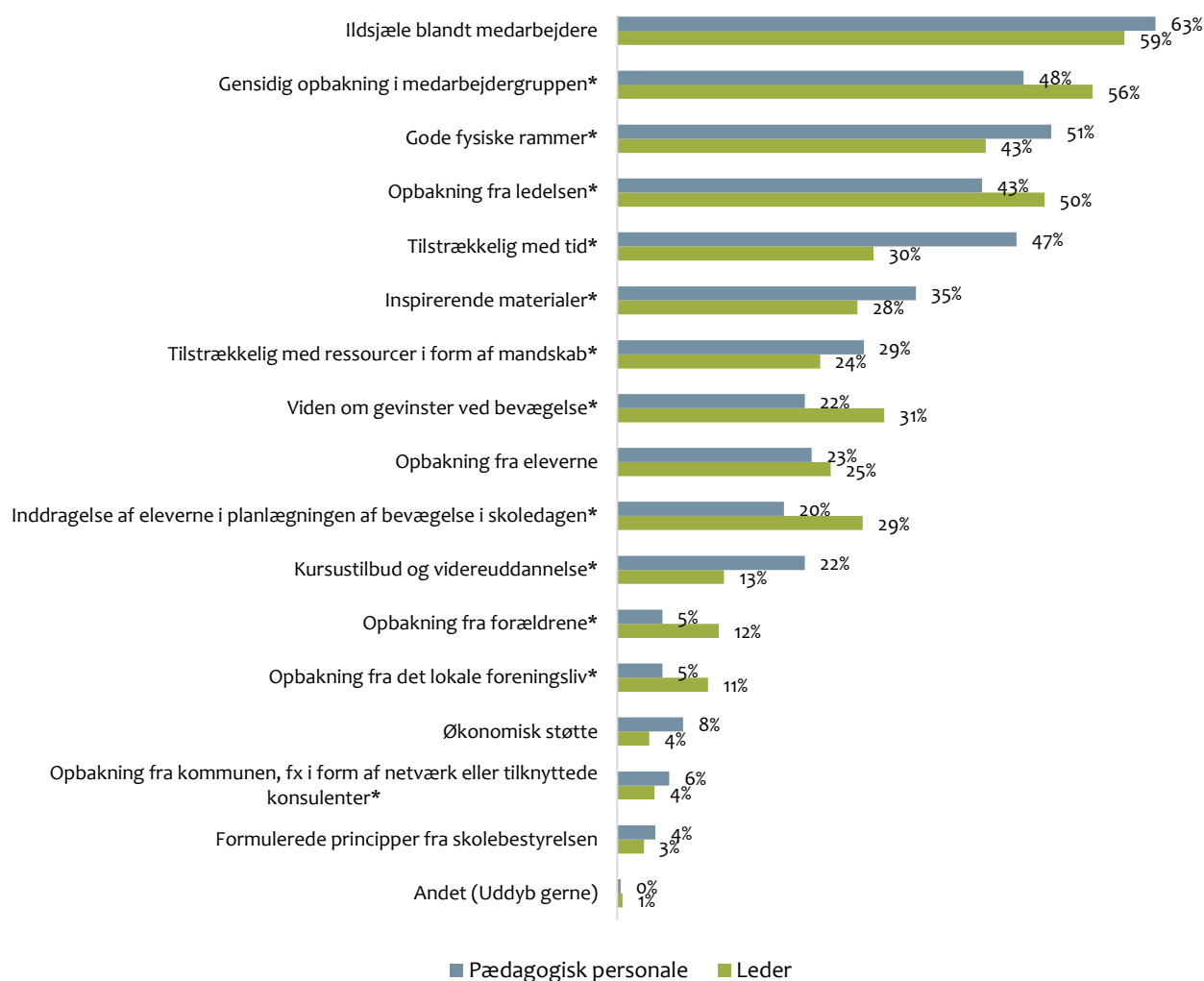
Figur 5.9 Hvilke faktorer er de vigtigste for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteter på jeres skole? (Vælg de fem vigtigste)

Kilde: Oxford Research 2019 (n=398), 2018 (n=445) og 2017 (n=449)

Figur 5.10 på næste side viser forskellen mellem lederne og det pædagogiske personale på samme spørgsmål om de vigtigste faktorer for at igangsætte og sikre bevægelsesaktiviteter på skolen. Signifikante forskelle mellem ledernes og det pædagogiske personales svar er markeret med en stjerne i figuren.

Figur 5.10 Forskel mellem ledere og pædagogisk personale på spørgsmålet: Hvilke faktorer er de vigtigste for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteter på jeres skole? (Vælg de fem vigtigste), 2019

Kilde: Oxford Research 2019 (n=268)

* angiver en signifikant forskel mellem lederes og det pædagogiske personales besvarelser

I 2019 blev der tilføjet et nyt spørgsmål til spørgeskemaundersøgelsen for at belyse, hvilke faktorer, der spiller negativt ind på skolernes arbejde med bevægelse. I undersøgelsen blev skolerne bedt om at vælge de fem vigtigste faktorer, som begrænser igangsættelsen af bevægelsesaktiviteter på skolen. Af figur 5.11 på næste side fremgår det, at den primære faktor som begrænser igangsættelsen af bevægelse i skolen, er tilstrækkelig med tid (65 pct.). 40 pct. af skolerne angiver manglende gensidig opbakning i medarbejdergruppen, som en af de primære faktorer, og 37 pct. peger på manglende ildsjæle blandt medarbejdere. 36 pct. angiver tilstrækkelig med ressourcer i form af medskab som en begrænsning og 33 pct. peger på de fysiske rammer. Kun 4 pct. af skolerne svarer, at manglende opbakning fra det lokale foreningsliv er en begrænsning, eller at manglende opbakning fra kommunen, fx i form af netværk eller tilknyttede konsulenter, begrænser igangsættelsen af bevægelsesaktiviteter.

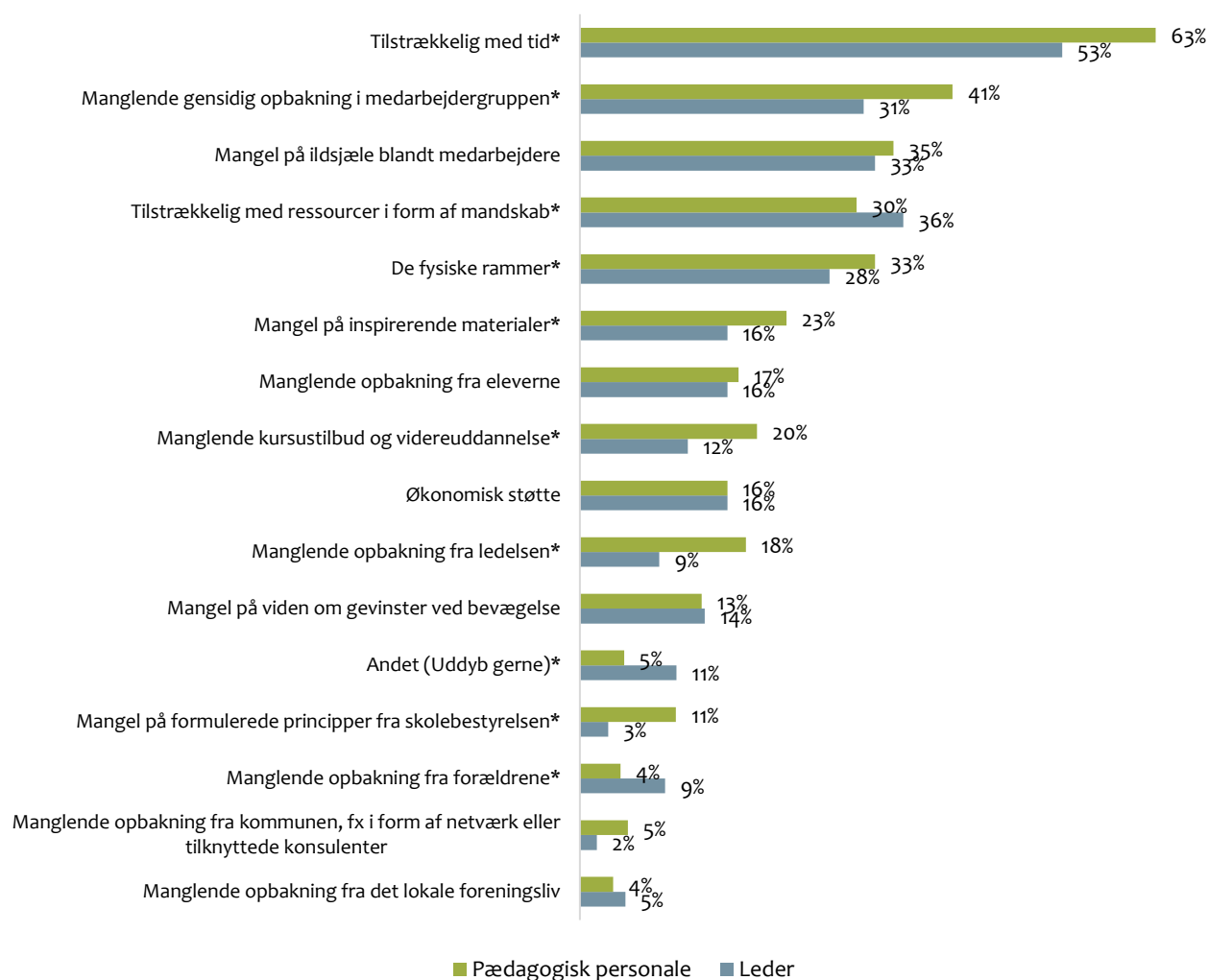
Figur 5.11 Hvilke faktorer er de primære som begrænser igangsættelse af bevægelsesaktiviteter på jeres skole? (Vælg de fem vigtigste), 2019

Kilde: Oxford Research 2019 (n=387)

Figur 5.12 på næste side viser forskellen mellem lederne og det pædagogiske personale på samme spørgsmål om de primære faktorer som begrænser igangsættelsen af bevægelsesaktiviteter på skolen. Signifikante forskelle er markeret med en stjerne i figuren.

Figur 5.12 Forskel mellem ledere og pædagogisk personale på spørgsmålet: Hvilke faktorer er de primære som begrænser igangsættelse af bevægelsesaktiviteter på jeres skole? (Vælg de fem vigtigste) 2019

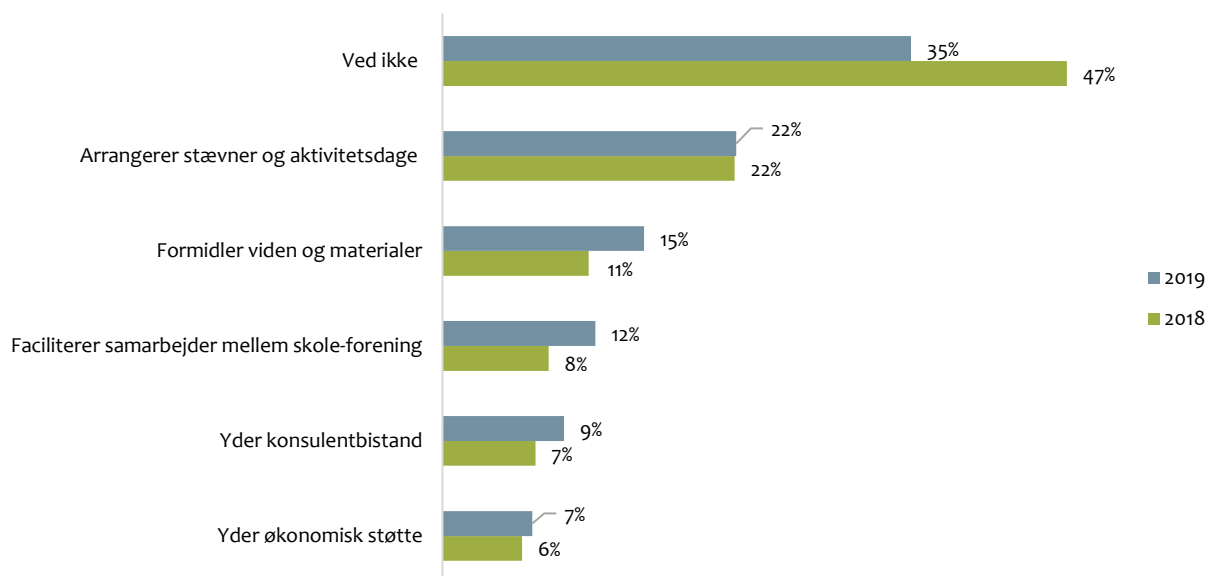
Kilde: Oxford Research 2019 (n=257)

* angiver en signifikant forskel mellem lederes og det pædagogiske personales besvarelser

I spørgeskemaundersøgelsen fra 2018 og 2019 blev skolerne yderligere spurgt om, hvilken rolle kommunen spiller for skolens arbejde med bevægelse.

Af figur 5.13 på næste side fremgår det, at størstedelen af skolerne i 2019 er i tvivl om, hvilken rolle kommunen spiller for skolens arbejde med bevægelse (35 pct.). Herudover angiver 22 pct., at kommunen spiller en rolle ift. at arrangere stævner og aktivitetsdage. Økonomisk støtte (7 pct.), konsulentbistand (9 pct.), facilitering af samarbejde mellem skole-forening (12 pct.) og formidling af viden og materialer (15 pct.) ses således i mindre grad som en del af kommunens rolle. Svarene i 2019 tegner samme mønster som skolernes svar i 2018. Dog er andelen af skoler, som ikke ved hvilken rolle kommunen spiller på området, faldet med 12 procentpoint.

Figur 5.13 Hvilken rolle spiller kommunen for skolens arbejde med bevægelse?

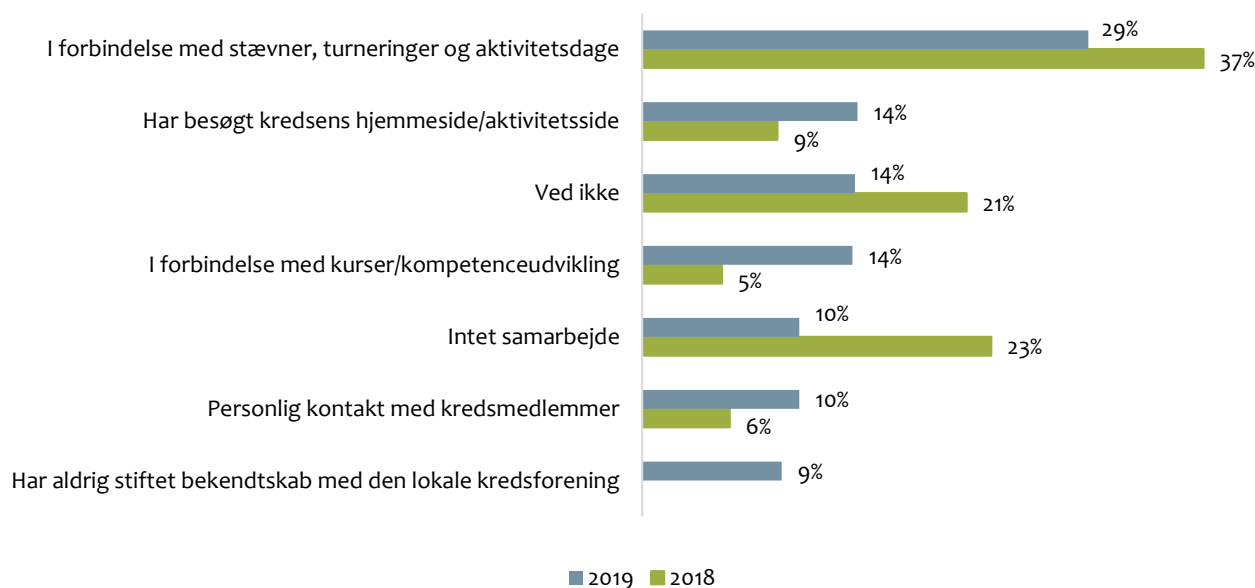
Kilde: Oxford Research 2019 (n=394) og 2018 (n=445)

6. Tillægsspørgsmål

6.1 SAMARBEJDET MED DANSK SKOLEIDRÆTS LOKALE KREDS

I 2019 og 2018 blev der stillet et tillægsspørgsmål om, hvorvidt de lokale kredsforeninger er med til at facilitere arbejdet med bevægelse på skolerne.

Figur 6.1 Hvordan samarbejder skolen med Dansk Skoleidræts lokale kreds om bevægelse?

Kilde: Oxford Research 2019 (n=391) og 2018 (n=441)

Figur 6.1 viser, at det i 2019 primært er i forbindelse med stævner, turneringer og aktivitetsdage, hvor skolen samarbejder med Dansk Skoleidræts lokale kreds om bevægelse (29 pct.). Herudover er det en relativ stor andel, som angiver at de ikke ved det (14 pct.) eller ikke har et samarbejde (10 pct.). Begge disse kategorier er dog faldet markant i sammenligning med 2018, hvor hhv. 21 pct. svarede ved ikke og 23 pct. svarede, at de ikke havde et samarbejde. Det skal dog bemærkes, at der i årets undersøgelse er tilføjet en ny svarkategori ”Har aldrig stiftet bekendtskab med den lokale kredsforening”. Denne kategori har i år fået 9 pct. af svarene, og med stor sandsynlighed forrykket svarene fra de to andre kategorier.

6.2 UDDYBENDE BEMÆRKNINGER FRA SKOLERNE

Afslutningsvist har skolerne haft mulighed for at skrive uddybende bemærkninger, gode ideer og ønsker til, hvordan bevægelse kan indgå i skoledagen.

Flere af de uddybende bemærkninger i dette års spørgeskemaundersøgelse handler om at få inddraget eleverne til at igangsætte og inspirere andre elever til at bevæge sig mere i løbet af skoledagen. En enkelt respondent foreslår i den forbindelse, at oprette bevægelsesambassadører blandt en gruppe af elever som har til opgave at lave bevægelsesaktiviteter for andre elever på skolen.

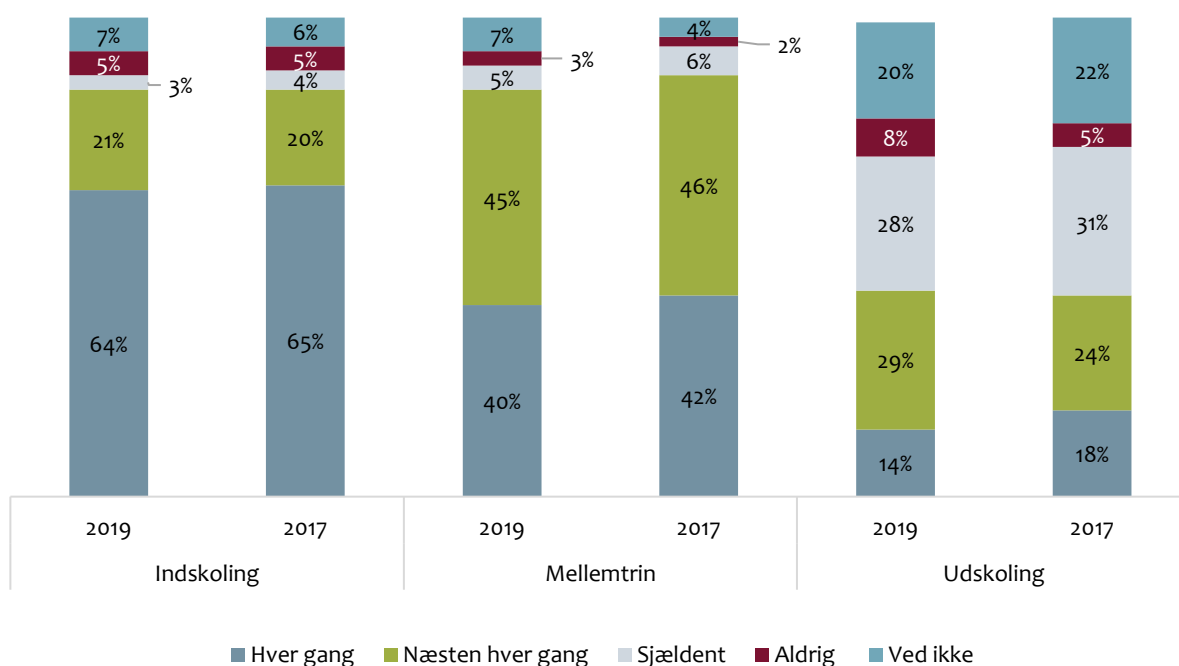
Gode materialer der er lette at gå til og giver lærerne inspiration til at få integreret bevægelse i løbet af en almindelig skoledag fremhæves desuden af flere af skolerne som en vigtig faktor for at få mere bevægelse ind i skoledagen. Flere af respondenterne fremhæver, at der findes meget godt materiale på internettet og andre steder, men at det er få lærere som har kendskab til det og overskud i hverdagen til at tilgå materialet.

6.3 TILLÆGSSPØRGSMÅL OMKRING ELEVERS BADEADFÆRD

I 2017 og 2019 blev idrætslærer og idrætspædagoger spurgt omkring deres vurdering af elevernes badehyppighed efter idrætstimerne. Samlet set tyder svarene på, at indskolings elever oftere end elever fra mellemtrin og (særligt) udskolings elever går i bad efter idrætstimerne, og at det forhold ikke har ændret sig væsentligt fra 2017 til 2019.

I 2019 vurderer de adspurgte idrætslærer og idrætspædagoger, at 65 pct. af indskolings eleverne går i bad efter idrætstimerne hver gang, hvorimod det vurderes, at 40 pct. af eleverne på mellemtrin og 14 pct. af udskolings eleverne går i bad efter idrætstimerne hver gang. En forholdsvis stor andel af de adspurgte idrætslærere og idrætspædagoger vurderer samtidig, at udskolings elever sjældent går i bad (28 pct. i 2019). Det skal dog bemærkes, at omkring en femtedel af de adspurgte respondenter har svaret 'ved ikke' for udskolings eleverne.

Figur 6.3 Hvor ofte vurderer du, at eleverne går i bad efter idrætstimerne for hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2019 (n=392), 2017 (n=452)

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrandsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.balticconsulting.com

LATVIJA

Baltijas Konsultācijas, SIA
Vilandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67338804